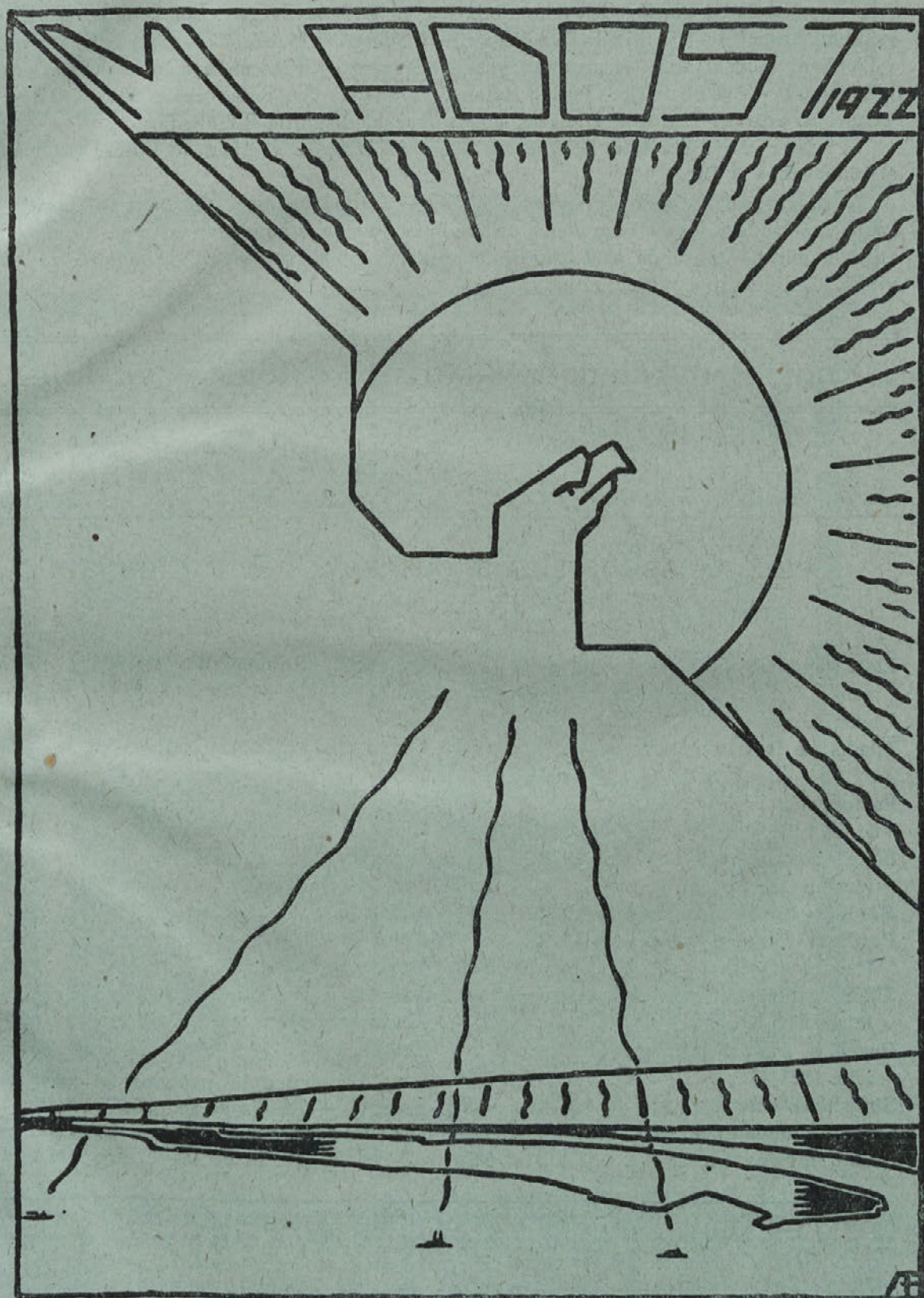

Poština plačana v gotovini.

LETNIK XV

1922

ŠTEVILKA 2

»Mladost«, glasilo Orlovske Podzveze in Orliške Zveze v Ljubljani, izhaja 15. v vsakem mesecu. — List izdaja konzorcij »Mladosti« v Ljubljani. — Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Orlovske Podzveze). — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani. — Urednik: Jernej Hafner, Ljubljana, Sv. Petra cesta 80. — Odgovorni urednik: Ludovik Tomažič, Jugoslovanska tiskarna, Ljubljana.

Naročnina v letu 1922 je: za člane 17 Din., za nečlane 20 Din. Posamezna številka stane 3 Din.

Dopisi naj bodo naslovljeni na Orlovsko Podzvezo (za urednika »Mladosti«), Ljubljana, Ljudski dom, ali naravnost na urednika (ne na upravništvo, kjer se list naroča ali reklamira). Dopisi, ki pridejo v roke uredniku po 2. v mesecu, se odlože za številko, ki izide drugi mesec zatem.

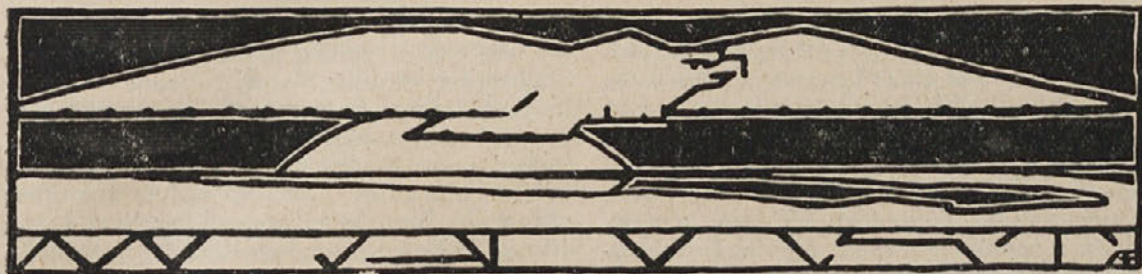
Kdor širi „Mladost“ — krepi orlovsko gibanje.

Cenik Gospodarskega odseka O. P. v Ljubljani
(Ljudski dom).

	Din.		Din.
Zlata knjiga slovenskih Orlov (nevezana)	2·50	Osnutki (4 strani)	—75
Unser Körper (Dr. F. A. Schmidt)	45—	Mladost (1914—1920) à	5—
Mladinske in telovadne igre, I. del	2·50	Slike mariborskega tabora	—25
„ „ „ „ II. del	2·50	Fotografije dr. Pogačnika	—25
Poslovne knjige à	—50	Slike iz tabora v Kranju	—25
Vadnik (druga izdaja)	6—	Slike strasbourške vrste	1·50
Slike članskih vaj za leto 1922 (češke)	2·50	Bloki za pobiranje članarine	1·50
Besedilo članskih vaj za leto 1922	1·50	Orlovske čepice	16·50
Partiture članskih vaj za leto 1922 (češke)	3·50	Naraščajske čepice	22·50
Slike vaditeljskih prostih vaj za leto 1921/22	3—	Majce	19—
Besedilo vaditeljskih prostih za leto 1921/22	1·50	Telovadne hlače	65—
Statistične pole à	—50	Vrvice za trobke	6·50
Orlovski koledarček za l. 1922	4—	Valaške à	15—
Češka slovnica	6·50	Znaki orlovski à	6—
		Trikoji à	65— do 75—
		Zavojnina in poštnina se zaračuna posebej. — Pošilja se le proti povzetju. — Osebo dobe člani v pisarni O. P. dnevno od 8.—12. in od 2.—6. ure.	

† Sv. oče Benedikt XV.

22. jan. 1922 je umrl v Vatikanu pogovar sv. r. k. Cerkve, katere nauki in zapovedi so temelj naši Zvezi. Umrl je vladar Cerkve Kristusove, katere živi člani smo tudi mi, vladar naših duš.

L. 1915. je naročil zastopnikom neapolske mladeniške zveze in vsem mladinskim zvezam: »Stojte v prvih vrstah krščanskega socialnega gibanja in po-

mislite, da bodete le z delom in življenjem po veri dosegli svoje cilje«.

Od milodarov, ki so jih pošiljali verniki svojemu poglavarju, je sv. oče podpiral tudi bedno deco v Jugoslaviji. Od njegovih podjetij v prid vsem ubogim, zatiranim in trpečim so imeli korist tudi naši ujeti, ranjeni, bolni vojaki. Njegova prizadevanja za pravičen mir, za svobodo zatiranih na-

rodov in za ozdravljenje razdejane Evrope so tudi našemu narodu, naši državi koristila. Njegova obsodba fašizma v Primorju je bila hladilen balzam na izmučena srca naših bratov, ko jim nihče drugi ni pomagal.

Katoliški Cerkvi, njenim naukom in nam vsem, ki se priznavamo za njene ude, je pripomogel Benedikt XV. do novega ugleda s svojim delom za mir med sovražnimi narodi. Vzbudil je v nešteti nevernih in malovernih srcih zavest, da je katoliška vera edina moč, ki more izpremeniti smrtno sovraštvo v bratsko ljubezen, katoliška Cerkev edina prava učiteljica in mati narodov. Cerkvi sovražne moči: materializem, kapitalizem, komunizem, nacionalistična pretiranost itd. narode usužnjujejo, razdvajajo, tirajo v uničujoče vojske in bedo, Cerkev s svojim naukom: o enakosti, usmiljenju, resnici, pravici in ljubezni pa blaži nasprotstva, miri sovraštvo, leči rane, gradi srečnejše razmere. V svojih opominih na poglavarje bojujočih se narodov z dne 1. avgusta 1917 je slovesno izjavil:

»Tako je v začetku Našega pontifikata, sredi grozot strašne vojne, ki je zadela Evropo, smo skenili tri stvari: najprej da varujemo popolno nepristranost napram vsem vojujočim se, kakor se spodobi temu,

ki kot skupni oče z enako ljubeznijo objema vse svoje otroke; nadalje da se bomo neprestano trudili, storiti vsem kolikor mogoče mnogo dobrega in sicer brez ozira na osebe, brez ozira na narodnost in vero, kakor nam predpisuje ravnotako splošni zakon ljubezni do bližnjega kakor duhovna oblast, ki Nam jo je poveril Kristus; končno — kakor nam nalaga tudi Naše mirovno poslanstvo — da ničesar ne opustimo, v kolikor je v Naši moči, kar bi moglo pomagati, da pospešimo konec te nesreče, s tem, da skušamo priversti narode in njihove poglavarje do zmernejših sklepov, do tolažljivih posvetov o miru, pravičnem in trajnem miru.«

Katoličani spoštujemo v papežu svojega najvišjega duhovnega predstojnika in vodnika, ne glede na osebo. Za Benediktom XV. pa žalujemo tudi zaradi njegovih osebnih vrlin in njegovega velikega dela v korist celemu človeštvu. Bog mu bodi plačnik in mu obudi v Nj. Svetosti sv. očetu Piju XI. vrednega naslednika; v čast božjo in blagor narodom!

Sv. oče papež Pij XI. naj živi. Orli, stoječi v prvih vrstah vernih milijonov, bomo spoštovali in poslušali v njem naslednika sv. Petra, namestnika Kristusovega na zemlji.

Kdo je Orel.

Orel je tisti član orlovske organizacije, ki se dosledno in vztrajno ravna po njenih vzorih in načelih, toraj dejansko ljubi Boga in ljudstvo ter zato živi pošteno in neomadeževano. (Zlata knjiga II. 1.)

Ni vse zlato, kar se sveti! Ni vsak že dober katoličan, če je krščen! Ni zadosti, da si za Orla samo zapisan, marveč moraš v prvi vrsti stremiti za orlovskimi vzori. Kdor je za Orla samo zapisan, ne izpolnjuje pa svojih orlovskih dolžnosti, je še slabši kakor tisti, ki sploh ni v naših vrstah. (II. 2.)

Treba nam je več doslednosti! Besedam morajo slediti dejanja; sklepi niso še izvršeni s tem, da se zapišejo v zapisnik; še tako lepa in dobra načela so nerodovito drevo, ako po njih ne uravnamo našega življenja.

Poglejmo v Zlato knjigo in pomislimo: ali veje njen duh v našem odseku? Primerjajmo sliko, ki jo daje Poslovnik o delu Orla, s sliko, ki jo nudi naš odsek s svojim gibanjem. Prelistajmo zapisnike naših sej in občnih zborov, potem pa premostrimo

naše delo in poizkusimo dognati, je-li so vsi storjeni sklepi tudi izvršeni ...

Zakaj ni tu in tam pravega duha? Kako da slika ni povsem vzorna? Odkod to, da je toliko sklepov ostalo neizvršenih, polovičarsko vdejtstovanih? — Doslednosti manjka!

Morda so nedosledni sami odborniki; kdo se bo potem čudil drugim članom, če zanemarjajo svoje dolžnosti. Predsednik, načelnik, cel odbor v svoji seji morda prezira predpise Poslovnika, navodila Zveze, ne sklicuje sej, fantovskih večerov, ne rešuje dopisov, ne skrbi za razširjenje in čitanje Mladosti, iz lenobe odpoveduje in prestavlja telovadne ure itd. Kako bi drugi člani vzorno sodelovali ob takih zgledih, takem vodstvu!

Brez doslednosti v vseh dolžnostih, ki smo si jih privzeli z vstopom med Orle, ne moremo napredovati, niti obstati. Na bolj potrebna pa je doslednost v dveh najvažnejših ozirih: v **verskonravnam in telesnovzgojnem**.

Podlaga vsemu Orlovemu delovanju je katoliška vera; njena načela in zapovedi, kakor nam jih je dal Bog in sveta katoliška Cerkev. — Poslovník nam v §§ 100—103. podrobneje razlaga, kako naj živimo po veri, kaj moramo kot Orli storiti, česa se mora Orel ogibati.

Kakšna je naša doslednost? Ali noben član več ne ponočuje, ne piščuje, ne postaja pred cerkvijo, ne nastopa in govori pohujšljivo? Ali je naš zgleđ že začel vplivati tudi na druge, ki niso člani? Ali je manj ponočevanja, kletvine, surovosti, piščevanja, pohujšanja v vaši, odkar deluje naš odsek?! Ako ne — čemu smo ga ustanovili, čemu smo Orli? Manj škode bi bilo za ljudstvo, če bi raje neorganizirani, brez kroja, znaka in olepševalnega plašča orlovskih načel razgrajali, popivali, kleli, se pretepali in še druge pohujševali! Če ni nihče boljši po Orlu, resnično, ni bilo treba ustanovljati ga!

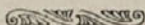
Imamo svoje praznike, skupno sv. obhajilo, procesije, Zakaj? Ker smo katoliška organizacija, ker nam je zelo potrebna pomoč od zgoraj, ki si jo s temi sredstvi lahko pridobivamo, ker hoče Orel biti zgleđ drugim. — Koliko pa se pozna pri nas: kdaj je orlovski praznik, da je skupno sv. obhajilo? Koliko rednih članov pristopi navadno k mizi Gospodovi skupno? Kaj pa vsi drugi? Mi Orli imamo ozir samo na Boga; pošteni ljudje so veseli, če nas vidijo po veri živeti in nas iz tega ozira tudi radi podpirajo — za druge se ne menimo. »Kdor mene zataji pred ljudmi, tega bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom, ki je v nebesih!« (Mat. 10, 33.) In najbolj zoprna napaka mladega fanta, telovadca, je straho-

petnost! Kdor se boji pristopiti v četi k sv. obhajilu, korakati za procesijo, stati v cerkvi na vidnem kraju, dajati zgleđ vernega življenja — ni Orel. Ni tercijalstvo, ne farizejstvo, če fant živi po veri in jo očitno pokaže, kadar je prilika ali ga celo silí dolžnost: katoliška ali orlovska; farizejstvo in strahopetnost pa je, če je fant član katoliškega Orla, pa ne živi po njegovih predpisih glede verskega življenja. Proč s sramotno nedoslednostjo in polovičarstvom, ki ni ne krop ne voda! Koliko se nas je že povzpelo do tako visoke stopnje poguma, da bi celo v Marijino družbo vstopili? (Poslovník § 103?)

Življenjska naloga vsakega Orla je: gojiti krščanske čednosti, druge v njih vzgajati in biti v čednostnem življenju za zgleđ vsemu ljudstvu. (Zl. knjiga II. 7.) — Res je, ne moremo vsega doseči v enem letu; vsakemu pa morajo vsaj delni uspehi dokazovati, da imamo resno voljo in da vsaj nekaj ob svojem času tudi dosežemo.

Telovadna zveza smo. Koliko članov redno telovadi? Kakšna je naša telovadba, telovadnica, kroji, čevlji, orodje, nastopi? Ali tudi naši nastopajo, ali pa si telovadce za nastope le od drugod naročamo? In kdaj bomo zares začeli? Koder so napredovali, so povsod začeli vaditi in se udeleževali tečajev, ne da bi čakali, da jim kdo postavi telovadnico in kupi orodje. Podedovano, podarjeno blago malokdo zna ceniti in dobro rabiti; le težko priborjeni uspehi so trajni.

Z doslednostjo in vztrajnostjo bomo dozoreli v značajne može, ki nekaj znajo in kaj zmorejo. »Zrno do zrna pogača — kamen do kamna palača!«

Izlet Orlov v Strasbourg 2.—13. avgusta 1921.

Osebnim dogovorom dveh zastopnikov Orlovske Zveze o priliki prvega povojnega nastopa F. G. S. P. F. v Metz in pri obisku v Parizu ter razgovorom z 18 zastopniki francoske zveze v Mariboru leta 1920. je sledil sklep vodstva O. Z.: v letu 1921. nastopi orlovska četa v Strasbourg pri tekmah in javni telovadbi narodne francoske in mednarodne katoliške telovadne zveze.

Orli prvič na mednarodno tekmo, v daljnjo Francijo! Za tako mlado organizacijo, tretje leto po vojni, je bil to silno pogumen in dalekosežen sklep, naravnost

predrzen z ozirom na pomanjkljiva sredstva.

Daljnja priprava.

Prva naloga priprave je bila poživitev informativnih stikov. Vaditeljski zbor je začel pogosteje dopisovati s Parizom, zlasti pa z Alzačani. Ti so prvi sporočili tekmovalne vaje in red, ker so kot najsposobnejši člani francoske zveze imeli tudi odločilen vpliv na sestavo vaj in tekmovalnih določb, in ker so prevzeli organizacijo nastopa v svojem središču, tudi na spored vseh slovesnosti. Res, prav do julija so prihajale dopolnitve in manjše izpremembe

vaj; vendar smo do aprila že mogli razposlati na odseke vaje s pozivom, naj jih vsi boljši telovadci pridno vadijo ter se pri glase k izbirni tekmi v maju. Izbirna tekma v Ljubljani v maju je določila 26 tekmovalcev, ki so se zaobljubili, da se bodo usposobili za uspešno in častno zastopstvo O. Z. v Strasbourgu. Glede končnega števila telovadcev, ki naj bi šli tekmovali v Francijo, pa se takrat še nismo mogli odločiti, ker nismo vedeli, koliko sredstev nam bo mogoče zbrati.

Bližnja priprava.

Približal se je termin, do katerega je bilo treba priglasiti imena tekmovalcev Francozom in jim poslati predpisano takso. Medtem pa smo doživeli že marsikatero neprijetno iznenadenje. Neprestano se je dvigala cena francoskega franka. Prispevki za izlet so ostali zelo malenkostni. Tekmovalni red je predpisoval za najvišje kategorije po 36, 24, 15 telovadcev; po 6, 9 ali 12 telovadcev je moglo tekmovali le v srednji oziroma nižji vrsti. Dva brata, ki sta zelo sposobna in sta bila odbrana pri izbirni tekmi, sta se pri vežbanju poškodovala toliko, da sta morala udeležbo pri izletu odpovedati. Več izbranih bratov je izvedelo pri vojaški oblasti, da jih ne pustijo čez mejo, ker še niso odslužili vojaške dolžnosti.

Vsi ti vzroki so prisilili O. Z., da je sklenila poslati v Strasbourg samo 11 tekmovalcev; nastopili bi v drugi kategoriji (division première) z 9 telovadci in svojim načelnikom, enajsti pa bi bil rezerva, za slučaj, da kateri iz nepredvidenih zaprek ne bi mogel tekmovali. Priglasili smo torej prav v skrajnem času imena in pozvali priglašene brate, da se z vso vnemo pripravljajo na tekmo, jih poučili v treningu in določili, da bodo zadnji teden skupno vadili v Ljubljani.

Dopisovali smo si tudi s čehoslovaško Orlovsko Zvezo glede nastopa v Strasbourgu, kjer so nameravali tudi oni priglasiti svojo Zvezo za vstop v mednarodno unijo katoliških telovadcev. Ker pa so bili premalo poučeni o tekmovalnem redu Francozov, so misel na tekmo za enkrat še opustili in sklenili, da pošljejo tja le večje zastopstvo in nastopijo pri javni telovadbi v Strasbourgu in s posebno akademijo v Parizu s člani in članicami. Mi smo se morali udeležbi Orlic odreči vsled nedostatnih sredstev, deloma pa tudi iz obzirnosti do katoliških Francozov, ki še nikoli niso videli nastopati žensk pri javni telovadbi.

Novo težave.

Izletniki so vložili prošnjo za potno dovoljenje vsak pri svoji pristojni oblasti, Ljubljančani pri policijskem ravnateljstvu, drugi pri svojem okrajnem glavarstvu. Kmalu pa so dobili poziv, naj predložijo potrdilo vojaške oblasti, da ona ne ugovarja, če fantje odidejo čez državno mejo. Drugi so se borili s svojimi predstojniki za dopust. Dokler pa niso imeli potnih listov, ni bilo mogoče preskrbeti dovoljenja za potovanje skozi tuje države in za bivanje v Franciji (vizum). Odločili smo se, da potujemo tja čez Nemško Avstrijo in Nemčijo, nazaj pa čez Švico. Potrebovali smo toraj denarja vseh teh držav. S strahom smo zasledovali v časopisju, kako — izvzemši avstrijske krone — vsa tuja valuta raste, naša blagajna pa je vedno enako borna. Prav zadnje dni smo nakupili z našimi ubogimi kronami dragih frankov po 12.50 K do 13.60 K in mark po 2.20 K. Za švicarski frank smo morali dati 28 K, le avstrijska krona se je dobila za 22 vinarjev.

Bov ve, koliko potov, čakanja, pisem, kolkov in drugih stroškov ter opravil je bilo treba, da sem mogel v četrtek 28. julija oditi z 22 potnimi listi v Zagreb, da izposlujem pri francoskem in nemškem, eventualno tudi pri švicarskem konzulatu predpisani vizum. In kako trdo je šlo, da sem v zadnji sekundi (dobesedno!) še v petek opoldne dobil potne liste od francoskega zastopnika!

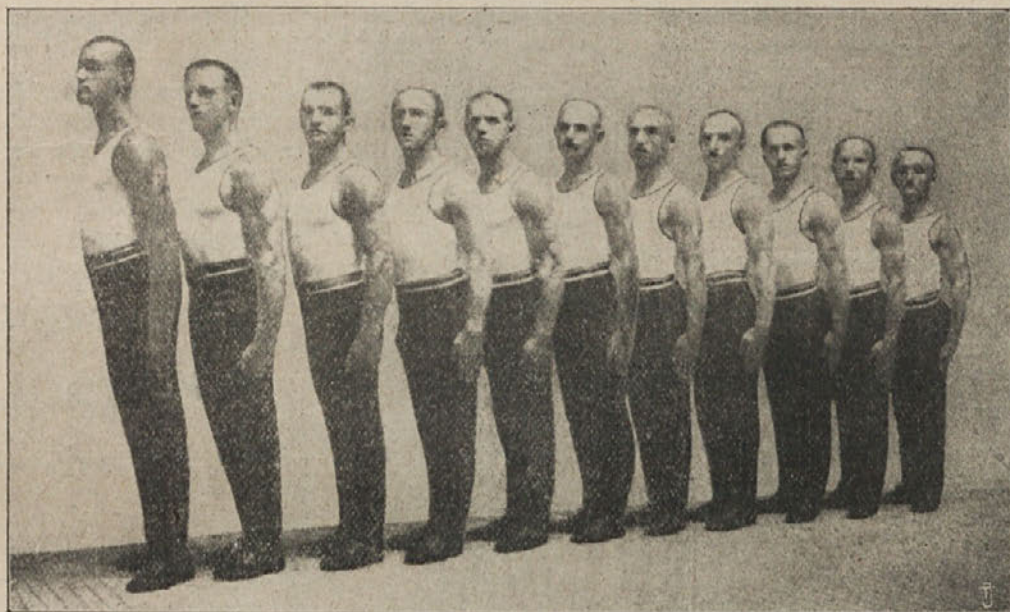
Lov na vizume.

Ko najdem v petek zjutraj francoski konzulat, se vstopim pred vrata in čakam pol ure, da se prične uradovanje. Pol ure sedim, preden me pisarica milostno prvič pogleda in zvedavo vpraša: odkod? »Iz Ljubljane.« »Ali se pri vas duhovniki kaj ženite?« »Še ne — ampak, če bi še danes dopoldne dobil vizum — morda...« Nato sem čakal na uradnika. Ta je zahteval naj plačam v frankih 7000 K za vidiranje. Obidem šest bank in zberem za 6000 K frankov. »Še en tisoč kron.« Nobena prošnja ne pomaga. Zopet begam po bankah za franki; ker gre njih cena kvišku, jih nobena ne da rada in ne dosti. Pet minut pred poldne — ob 12. uri se zapre pisarna do ponedeljka — prispem z zadnjimi franki in jih hitro naštejem. Za 10 frankov sem prinesel drobiža po 2, 1 in pol franka. Mož pogleda na uro in mi porine drobiž: »Če mi prinesete do 12. ure celih 10 frankov, dobite pasporte.« Pogledal sem ga z nemo prosečimi očmi. »Kakor hočete.« In že sem

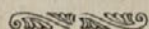

planil kakor stekel po stopnjicah in čez ulico v najbližjo banko, kjer so mi rekli, da so mi dali zadnjih 60 frankov. Policaj je prihitel za menoj! Dvanajst je bila na Kapitolu, ko sem skakal po stopnjicah gori in butnil skozi vrata s franki. Hvala Boгу, dobil sem te preklemane »pasuše«. (Leto preje sem tekel 200 korakov daleč za brzovlakom na ljubljanskem kolodvoru pri odhodu v Metz, a mi je ušel.) Popoldne so mi boljše ustregli na nemškem in švicarskem konzulatu, vendar je bilo treba za vse vizume plačati nad 8000 kron! Moral sem

hiteti v Ljubljano, da dobim še vizum za Nemško Avstrijo. Imel sem polovično vožnjo za osebni vlak, ki pa je že odšel. Z drugim ne pridem do časa v Ljubljano, da bi dobil še v soboto avstrijski vizum. Z globokim vzdihom sem naštel celo premoženje za ekspresni vlak, v Ljubljani pa nisem čakal na cestno železnico, ampak sem hitel na vso moč k avstrijskemu konzulatu, kjer sem plačal novih 2244 K. Medtem je že nekaj tekmovalcev odšlo v Ptuj na tabor, z drugimi pa smo se znašli na vlaku v ponedeljek 1. avgusta. (Dalje.)

Orli tekmovalci v Strasbourgu.

Krik starega orla.

(Napisal Karel Dostál-Lutinov in poklonil Orlu v Brnu za prvo akademijo 25. I. 1920.).

Star orel sem, od viher bičan,
meglâ in nalivov opran,
od toče razbit,
od kljunov ujed oskubljen,
osovražen pri golazni, ki sika vame
iz močvirja z razklanimi jeziki.

Iz divjih bojev sem že mnogo ran
odnesel,

že mnogo perja sem izgubil,
že se goli moje teme —
a moj kljun in moji kremplji
so še vedno ostri in moj orlji
vid je bister,

Na visoki skali, ki se koplje v oblakih,
stolujem v svojem rogovilastem gnezdu
in se oziram v daljne kraje.

O B o g, ki daješ grmom glas, in ki strmo-
glavo skalovje razburjaš z bobnenjem,
da v dolinah trepečejo živali in ljudje,
daj mojemu grlu glas!

Daj mi glas kakor v bitkah grom topov
največjih, da v daljnjih mestih pokajo
okna.

Daj mi glas vulkana, ki iznenada bruhne v
lice nebu goreče drobovje zemlje!

Tako divje naj zveni moj krik, kakor udari
ogromnih zvonov, ko bije plat zvona,
kot bučanje rogov in bobnov, hrumečih k
napadu!

Daj mi glas tulečih siren, ki prevpije hrup
mesta in globoko spanje brezskrbnih sel.

Kličem v daljave, kamor seže moj orlji vid:
skale zganite se!

Vrhovi Krkonoš in Krušnih gor,
oživite že junake, ki zakleti dremljejo v
vas svoje stoletno spanje.

Vstani, Šumava! Skale Više-
grada, v katerih je dremal vklenjen
češki lev,

vi zakleti orjaki svetojanskih tokov —
vstanite in oživite!

Ti, Blanik, odpri svoje kamenite duri in
daj viteze, ki nam jih naznanja bajka!

Ti, téme Radhošta, Praded a gola
glava, prebudi se iz sna!

Zganite se že, nebotični ščiti Tatre, iz
spanja tisočletij! — Hoj, se že bliskal
Gromi divje bijejo!

Ti, višina Vavela, stresi že nespamet
s čela!

In ti, Triglav naš zvesti, razgrni mračne
ovoje!

Tudi ti, Kahlenberg, strepeči nad
Donavo!

Zbudi se, Balkan in Kras, Slovanske
Alpe zdramite se, Kavkaz, Ural
daleki, kjer silna skala slovanskih se
ravni dotika, oživi v junaka in se na boj
opaši!

Kot orjak, tako naj orel se v višave dviga,
gost naj bo peroti vaših mrak da solnce
samo zatemni!

Zbudite se že, uklenjeni velikani, vrženi
z višin!

In dvignite se, junaki in orli!

In dvignite se, bratje tudi tam za bučečim
oceanom! Naj prevpije glas moj bobnenje
Niagare

Velika ura bije!

Ura nastopa sinov božjih proti
množicam zmaja.

Mihael sijajni, ki je pahnil Luciferja v
peklo, iznova svoje voje rédi!

Vstanite in stopite v čete pod
prapor Križa

in silnim duhom in s silno roko
rušite zmaje, poklenske pošasti;

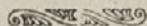
nad viri, jezeri, na skale in gore
dvignite svoje prapore;

zdrobite laž in zmoto, napovete osveto
tmam;

solčne žarke razlite tu in tam,

na višave nebes zasadite Kri-
stov križ!

Vstanite, skale, zganite se!

Orel.

(Po Brehm-u).

Med pticami roparicami zavzema odlično mesto družina orlov, ki jih dele naravoslovci na več rodov (kakih 12). Enemu teh rodov pridevajo še posebej svojsko ime: orel. Pa tudi vse te ptice še niso čisto enake po obliki in lastnostih. Zato jih dele dalje na 7 vrst: planinski orel, kanadski, cesarski, prinčevski orel, orel-vpijat, stepni in ribji orel. Drugi naravoslovci pa naštevajo več ali manj vrst orlov, ker ni lahko določiti, spada li ta ali ona ujed med jastrebe, orle ali sokole.

Nam najbolj poznana je največja in najlepša vrsta orlov: planinski orel. Iz znamenite knjižice: Brehms Tierleben (IV. predelana izdaja prof. Otona zru Strassen, Leipzig 1911, Vögel — I. zvezek) podajam bratom Orlom opis planinskega orla, čigar ime nosi naša Zveza od l. 1909., in čigar peresa krasi naše čepice. Kot znamenje moči in sile je ta kraljeva ptica že v sivi davni dobita odlično mesto v grbih vladarjev,

na drogovih vojaški znamenj, v pravljicah in pripovedkah.

Planinski orel je 80 do 95 cm visok, 2 m in več merijo razprte peruti, dolge po 58 do 64 cm, rep je dolg 31 do 36 cm. Orlica je večja od orla. Dcraščeni orel ima vrat svetlo rujav, životno perje je od korenine do dveh tretjin belo, zadnja tretjina temno rujava, rep prehaja iz beline pri korenini preko črnih lis in pik v črnino. Hlače, ki pokrivajo njegova kolena in piščali, so rujave in belo pegaste. Nedorastel mladič je bolj svetle barve in bolj beličast. Vendar pa se barva tega orla do neke mere tudi menja.

Planinski orel biva v visokem gorovju in razsežne ših gozdovih Evrope in Azije, v severovzhodno Afriko pa le redko in mimogrede zaide. V Severni Ameriki biva zelo slični kanadski orel. Najbolj razširjen je pl. orel v štajerskih, koroških, tirolskih in kranjskih alpah, pa tudi v Karpatih, na

Sedmograškem in v jugoslovanskih deželah ni redok vladar zraka. Na zapadu ga redko vidijo, na vzhodu in jugu Evrope, pa tja do Kitajskega in pogorja Himalaja je udomačen.

Naseli se najraje v skalovju visokih gora, pa tudi v gozdovih. Vedno se držita orel in orlica skupaj, izvzemši mlade ptiče, ki se še ne pari o. Ako dobi dosti hrane, ostane orel tudi čez zimo v kraju, kjer gnezdi, drugače pa se seli za živalmi, ki so

najprej strmo v dolino in plavata ob vznožju nasproti ležeče gore eden za drugim v isti višini. Kar uide očem enega, opazi drugi; kar prvi oplashi, pade drugemu v kremplje. Ko priplavata do konca okrožja se dvigneta za 100 m in v tej višini plavata nazaj. Tako preiščeta, vsaki pot 100 višje ob pobočju gore, celo okrožje. Ako vjame ta kako žival, se vrneta s plenom v gnezdo; brez plena počivata včasih tudi drugod okrog poldneva. Tudi kosita orel in orlica

njegov plen. Izbranega okrožja orlovski par ne zapušča, ampak lovi le v njegovem obsegu in se vsako leto vrača v staro gnezdo. Mladiči popolnoma dozore šele s 6. do 10. letom.

Gnezdo zavzema v življenju orla važno mesto. Precej pozno po solnčnem vzhodu se dvigneta orel in orlica hkrati iz gnezda in začneta krožiti nad gorovjem tako pazljivo, da komaj kaka žival ostane neopažena pod njima. Navadno se spustita

v družbi, a se večkrat spopadeta za boljše kosove. Po kosilu počivata in prebavljata nepremično na mestu, potem pa gresta k vodi, kjer pijeta in se večkrat tudi kopljeta.

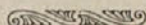
Ko sta si ugasila žejo in se okopala, se podasta vnovič na lov. Proti večeru se peljeta na izprehod; v veličastnih lokih in krogih se zibljeta v čistem vzduhu in kopljeta v zari, pojoča svoj zategnjeni »fijiju«. V mraku se spustita tiho in oprezno proti gnezdu.

Kadar sedi ali leti, je orel res lepa ptica. V hoji je prav neroden, skoroda smešen. Pri počasni hoji drži rep vodoravno in predstavlja nogi zapored. Če se mu pa mudi (n. pr. ako je ranjen na perutih), začne skakati z obema nogama hkrati in s pomočjo perutnic, hitro sicer a tako nerodno, nenaakomerno, da sili k smehu.

Ako hoče iz ravnine vzleteti, se mora najprej s tekom zaleteti za skok, potem pa se z nekaterimi počasnimi a krepkimi mahi dvigne do višine, v kateri lahko plava cel četrť ure, ne da bi zamahnil s perotjo. Ako pri tem nekoliko pada, se obrne proti vetru, ki ga zopet pomalem dviga, ali pa se

dvigne s par zamahi. Pri poletu so peruti tako razprte, da se močna peresa kreljuti ne dotikajo na koncu, peresa repa pa se vedno pokrivajo. Po ravni črti repa najlažje ločimo orla od jastreba v višini. Kadar opazi orel plen, se izprva spušča nižje v krogih, da bi natančneje ogledal položaj; ko si je na jasnem, pritegne peruti k sebi in iztegne kremplje naprej ter leti kakor strela (bolje izraženo: pada) poševno na tla, kjer zasadi kremplje v svoj plen. Žvižg hitro padajočega telesa se dobro sliši. Ako je žrtev sposobna za obrambo, jo vedno obenem udari s perutjo, da jo zbega in trenutno oropa vida. (Dalje.)

Stric Jaka.

Spisal Jeremija Gotthelf. Poslovenil N. Velikonja.

III.

Med tem pa je starec počasi in oprezno šel svojo pot, držal se skrbno po sredi ceste in varno nesel svoj zavitek, da bi se tako hvaljeno pecivo ne zmrnilo. Kljub svoji opreznosti se je zadel in opotekel. Ko je preiskal, na čem bi bil kmalu padel, je našel par kolov iz plota. Godrnjal je čez objektno mladino, ki razdeva delo starih, stisnil kole pod pazduho in jih nesel domov. Kajti boljše, če z njim skuha kavo, kakor pa da jih najdejo paglavci ter si razbijejo z njimi glave.

Težko otovorjen s pastetami in koli se je obrnil proti veliki hiši, ki je stala nekoliko v stran sredi krasnega sadovnjaka. Bila je hiša strica Jake, kajti stric Jaka in ključar sta bila v eni osebi bogati kmet v Dolini. Star fant, ki je imel veliko posestvo in več snubačev kakor marsikatero dekle brez posestva in denarja.

Marsikdo bi bil privoščil samemu sebi od srca, da bi stal nekoč v njegovem testametu prav na vrhu. Pa bi se tudi izplačalo. Dediščina niso bili samo razbiti lončeni črepi, par starih nogavic in pošvedranih čevljev brez podplatov ali kaka stara šara, temuč dediščina je obsegala najlepše posestvo in kapitale, za katere ni nihče vedel, ki so pa morali že silno narasti. Kajti kadar je umrl kak gospodar, so našli pri zapuščinski obravnavi, da je bil dolžan ključarju iz Doline. Ali je ključar že napravil testament ali ne, o tem se je mnogo govorilo, a nihče ni mogel z gotovostjo dognati. Prav ta negotovost je podžigala upanje snubačem ter prilivala olja njihovim prizadevanjem. Povrhutega ni imel ne bra-

ta ne sestre in ne bližnjih sorodnikov. Zaradi tega je bila konkurenca tem prostejša in krog sorodnikov tem širji, stričnikov in sestričen, botrov in botric je imel kot peska v morju. Pa se ni bilo čuditi; dasi ne tik do Adama, vsaj do Noeta so mu našteli sorodstvo, da se je včasih kar čudil.

Dolina je postala pravzaprav božja pot, kamor je romalo na stotine ljudi, išoč pri čudodelniku svoje zdravje in srečo. Stric Jaka je bil čudežni svetnik, za čegar naklonjenost so se pehali in nikoli zaman, kajti brez upa zmage ni nikogar odpustil. Toda kakšen kisel obraz je napravil takle božjepotnik, ki se je smatral uslišanega ter se ves vesel vračal, ako so ga srečavali pri odhodu novi prihajajoči popotniki, ki so ga utegnili oropati za milost in naklonjenost.

Med božjo in človeško milostjo in naklonjenostjo je namreč znatna razlika. Neskončna je milost božja in dovolj velika za vse, končna in prav majhna naklonjenost enega človeka in prav malo se jih more ob njej zadovoljiti. Stric Jaka je vse to hladnokrvno prenašal; ni rekel žal besedice, vzal, kar mu je kdo prinesel, in napravil, kar se mu je zljubilo.

Z velikim zadovoljstvom je starec, ki je, mimogrede povedano, iz svojih gozdov prodal vsako leto za par sto goldinarjev lesa, odložil v kuhinji svoje pobrane kole in dejal:

»Glej, Marička, kakšne odpustke sem prisejmaril; s tem lahko jutri skuhaš kavo!«

»Za odpustke bi se mi marsikaj drugega zdelo mnogo bolj primerno kakor pa

ravno ta trhljad,« je odgovorila ogovorjena oseba, velika, postavna deklina s širokim obličjem in neprikupnega izraza na rdečem licu. Deklina se je imela tudi drugače za zelo lepo.

Okoli te oblastne osebe se je sukala druga deklica, ki sicer ni bila mnogo manjša, toda za polovico šibkejša, slabo oblečena, dočim je bila prva bogato našemerjena. Druga je imela bolj bledikasto lice, toda živ, prijazen izraz v očeh, da ji je mogel človek takoj zaupati. Videlo se ji je, da zna z bližnjikom čutiti in za druge misli. Takale deklica se je sukala okoli prve, odvzela starcu »odpustke« ter jih položila, da jih bo imela zjutraj takoj pri roki, ko bo zanetila.

Odloživši breme, je starec stopil v izbo, sedel za mizo in odvil zavojček. Za njim je privršala Marička, v eni roki s posodo za kavo, v drugi lonček z mlekom ter zahreščala čez ramo:

»Barbka, prinesi krompirja!«

Ko je Marička videla, da je zase vse kaj drugega prisejmaril kakor pa lesene kole, je zategnila obraz, meneč:

»Ali naj zunaj pustim; stric je za-se prisejmaril vse rahlejšje odpustke, kakor jih je prinesel meni. Ti bi tudi meni dšali!«

»Vzemi, če se ti zdi,« je odvrnil mirno. »Teta Medvedovka jih je dala; kakor ona, jih nihče ne zna in je tako dobra s človekom. Vzemi vendar, le vzemi!«

»Kdo pa še kaj vzame od te, noben pošten človek je ne pogleda, to je največja hinavka, kar jih hodi po dveh nogah. Toda če se le malo prilizne, pa marsikoga ovije.«

Stari ključar je pomežiknil za deklino, ki jo je odbrusila iz sobe, s slastjo použil flancate in kavo, izpraševal Barbko, ki je hotela za Maričko ven, o delu čez dan.

Naenkrat je spet prikurila Marička v izbo nad Barbko, ali nima drugega dela, kakor da stoji in prodaja zijala. In če stric več ne mara jesti, naj nese ven posodo, da bo že enkrat pomila, ko gori ogenj že dovolj dolgo brez potrebe in tudi čas je že, da gredo k počitku. Koncem konca le ni pes in človek se mora le naspati.

»Vzemi,« je dejal starec, »jaz imam dovolj. In kar se spanja tiče, mislim, da bi morala imeti tudi ti dovolj, če namreč čas, ki je za to določen, res porabiš za spanje!«

»Bunk!« In vrata so zaloputnila, da so se šipe potresle in je pes planil izpod peči.

»Pa je spet slabo vreme!« je dejal starec mirno in vdano predse. »Tisto s tem fa-

lotom meša deklini glavo; je že čas, da napravimo konec, preden se zgodi nesreča.«

Ta falot je bil tudi neki stričnik, ki ga je starec dolgo imel pri sebi in ga pravzaprav vzgojil, toda bil nazadnje prisiljen, da ga je zapodil iz hiše. Vbil si je bil namreč v glavo, da bo nepreklicno on dedič po stricu Jaki, bil je ošaben, neposlušen, zapravljiv, se neumno in samopašno obnašal. Sploh je bilo nerazumljivo, kako je mogel postati tako zakrknjen, da ni nič videl ne slišal. Ne samo da ni poslušal stričevih opominov, nasprotoval jim je nalašč. Ko že ni bilo druge poti, si je ključar temeljito in resno pomagal in fanta postavil pod kap, toda upanja, da bo kmet v Dolini, mu ni mogel izbiti iz glave.

S pomočjo stričnice Maričke, ki se ji je posrečilo priti k hiši ter je tudi pričakovala, da postane dedinja, je upal, da bo mogel doseči svoje sanje. Z Maričko je imel razmerje, s katerim je bil starec skrajno nezadovoljen. Toda tudi Marička je bila gluha za vse stričeve opomine, bila je še na onem kulturnem razvoju, ko se človek ne zmeni za svareča znamenja, temveč misli, da je poklican, da sam samostojno rešuje svojo zgodovino po popolnoma novih načelih in pravilih.

Ti reveži ne razumejo, da se sicer vsako leto rode novi otroci, da pa svet le ostane star, da imajo otroci sicer čisto nove sanje, da pa svet gre zmerom v starem teku in tiru.

IV.

Ne dolgo po tem večeru, ko nam je stric Jaka oznanil v tihem samogovoru svoje spoznanje, je šla dolga žena proti hiši. Imela je špičast nos in zavojček v roki. Imela je še precej do hiše, ko ji je Marička planila nasproti in se postavila ob njej. Ostali sta tako dolgo, da bi bil človek mislil, da je Bog napravil nov čudež in obe spremenil v solnat steber. Da se ne pomenjkujeta veselih stvari, se je lahko od daleč videlo. Kajti delali sta tako kisel obraz, kakor da jih je kdo najel, naj zvečita poper. Slednjic sta se le zmenili in stopali počasi proti hiši. Marička je strašno mahala z rokama, nos žene se je zdel precej daljši in ostrejši.

Stric Jaka je mirno pričakoval obisk v izbi.

»Bog vam daj dober dan, stric in bo-ter,« je dejala žena in mu nudila roko. »Še zmerom zdrav in pokoncu in še čisto mlad. To me prav veseli.«

»Da, da, Bogu hvala, zdrav pa sem, zdrav in če je božja volja, bom še potegnili

kratek čas in vžival božjo dobroto. Moja stara mati je dočakala 97 let in jaz sem čestokrat slišal, da se človek ravna po dehidh.

»He, he, da, da,« je dejala ženska, »lepa starost, jaz Vam jo privoščim. Toda meni bi bilo le predolgo, lotil bi se me dolgčas. Vaš ded, če se ne motim, je pa umrl prav mlad.«

»Umr!« je dejal ključar. »Padel je s češnje. Toda ljudje, ki so ga poznali, so zmerom pravili, da bi bil učakal najmanj sto let.«

Botra je napravila poprast obraz, toda pristavila je kolikor mogoče prijazno, da si je mislila in dejala, da mora pogedati, kako je kaj z botrom. Toliko ljudi umre nenadoma, vsak dan pokopljejo dva do tri mrličje, da človeka kar strah strese, ko pomisli na svoje, je dejala, posebno če so stari. Tudi si je rekla, da mora pogledati, kako se Marička obnaša in če je še zmerom zadovoljen z njo.

»Hvala lepa, botra, radi mene si Vam ni treba prav nič delati skrbi, jaz sem zdrav in Marički tudi ni slabo, vsaj zdi se mi, da je vsak dan lepša in živahnejša.«

»Slabo ne izgleda,« je dejala mati, »toda to bo pač težko zaradi dobrot pri hiši. Je takega rodu, da ji vsaka jed tekne in delo ji nič ne škodi.«

»To bo pač tako,« je menil stric, ukazal Marički, naj prinese vina in postreže, kar ima dobrega.

Med tem pa je botra odvila kolač in ga položila na mizo, kolač pa je bil tenak; postaviti bi se bil moral za velikega, pa se je videlo, da je bilo peku žal moke.

Hotela je prinesiti stricu, je dejala, da se spozna, da misli nanj, nekaj prav lahkega in rahlega, kar najbolj diši in prija starim ljudem. Pa se mora sramovati, toda pek, ta capin, je vsemu kriv. Dve meri moke mu je dala, dva funta masla in dva ducata jajc, pa ji spakedra takole nakazo majhno, ki jo lahko kokoš odnese v kljunu. Stric mora pač vzeti dobro voljo na znanje.

»Da ni bilo nič treba,« je dejal starec, saj je že imel dovolj prilike spoznati njeno srce. In nazadnje ga le ne sme razvaditi in mu prinašati preveč dobrega. Tudi krčmarica Medvedovka je taka; kadar speče kaj dobrega, pa misli, da mora imeti tudi on. In tega nazadnje le ni potreba, ker more še jesti vse po vrsti kakor drugi, želodec je dober in to je glavno. Tudi zveči še prav lahko; marsikateremu mladeniču manjka več zobov kakor njemu.«

Zdelo se je, da botra zaradi dobrih stričevih zob ni mogla več jesti. Pa si je spet opomogla in je s slastjo použila, kar je bilo pred njo.

Bohtra je spadala med one redke in zanimive ljudi, ki znajo jesti in govoriti, da ni beseda jedi na poti, temveč z besedo takorekoč zakrijejo jed in jed je takorekoč poudarek za besedo in stavkom za ločilo.

Dočim so zobje vršili težke naloge, je nabadala s svojim ostrim jezikom, ki je bil še ostrejši od nosu, vse sorodnike zapovrstjo, jih vrtela nad žerjavico svojih opazk, in kdor ji je bil prav pri srcu, ga je še opoprana. S posebno skrbjo je cvrla in poprala Medvedovko, da je ostala nazadnje samr kost na smetišču in širila okoli sebe smrad kakor mačka, ki je crknila pred osmimi dnevi v kašči. Potem je nataknila na raženj bratranca iz Waschliwyla, pravega glavarja in bodočega državnega svetovalca. Tega je razmrevarila in razcufala, da bi lahko sok skuhal iz njega. Vedela je vse, kaj je kot glavar počel, in še mnogo bolj, kaj bo počel, če bo državni svetovalec. In za vsem tem je stavila za klicaje stot težke vzdihje; nazadnje je dejala, da ve še nekaj, pa noče povedati, da ji srce ne pusti, kaj šele jezik.

Stric Jaka je moral pomagati, da sta najprej pripravila srce, potem pa še jezik. Končno je botra še parkrat vzdihnila, kakor bi dvigala gore, in menila, da, da bo povedala, a boter ne sme misliti, da si je izmislila; dvajset prič lahko privede, da je dejal ta capin. Če se namreč napije, meče tolarje po mizi, kakor bi bili smeti, da se ljudje kar križajo. Pa se baha, da to še nič ni in bo še vse drugače, ko bo stari v Dolini zlezal tja, kjer ni muh. Da bo glavni dedič, ker starec drži mnogo na rodbino in on bo po glavarju državni svetovalec. Pa bo prezračil plesnjive tolarje. Njej pa se stiska srce, če kaj slabega sliši in če pomisli, da bi prišlo to lepo posestvo v take roke. Ne veruje, da bi mogla preživeti. In botra je mislila to resno, kajti izvlekla je robec ter si brisala solze. Tako hudo ji je bilo.

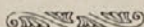
»Nikar se ne žalostite, botra, radi tega,« je odvrnil stari, čisto narahlo pomežikujoč z levim očesom. »Naš dobri Bog bo že poskrbel, da pride vse v prave roke, in kar on stori, dobro stori. Sicer pa ne bo vse tako res, kakor govore o glavarju; ljudje mnogo govore, posebno v teh dolgih dneh. In četudi bi bilo, pomislite botra, da se lahko poboljša. Naš ljubi Bog je izpreobrnil še hujše grešnike, nego je glavar. Pri Bogu je vse mogoče, tako stoji zapisano.«

Botra je prebledela in odgovorila s pridržano jezo, da stoji še marsikaj zapisano, na kar bi morali večkrat misliti in bi bilo dobro. Da se bo ljubi Bog pečal s takim

plevelom, kakor je glavlar, o tem pa dvomi. Kolikor ona ve, ni nikjer zapisano, da bo poplačal največjo samopašnost.

(Dalje prih.)

Ura je že, da vstanemo iz spanja ...

1.

Prijatelji in bratje! Ura je že, da vstanemo iz spanja in izpregovorimo resno besedo tudi v »Mladosti« o alkoholu. Ni še dolgo, ko je ta večni žid kakor tujec s slabo vestjo hodil po naši zemlji, kakor človek brez domovinske pravice. Nekateri so mu sicer še vsak dan segli v roko in imeli z njim dolge pomenke, mnogi pa so se ga nekam ogibali, kakor da jih je sram, nekateri — in precej jih je bilo — pa so naravnost pogledali v stran in če se jim je vkljub temu približal, odgovorili: »Obžalujem, ne poznam ...« Tako je bilo. Pa kako se je v par letih vse izpremenilo. Izgnanec prihaja zopet v čast in veljavo. Stari prijatelji se oglašajo vsepovsod. Novi znanci pristopajo in častivci, med njimi tudi mladina. V božični številki »Slovenca« bremo statistiko tega prijateljstva. V Sloveniji so popili v letu 1920 vsesкупaj za 1.405,100.000 kron opojnih pijač, poldrugo milijardo kron. Bratje — to so številke naše lahkomiselnosti in naše sramote, številke naše zaostale izobrazbe ... in zato prosim, čas, ura je že, da vstanemo iz spanja ...!

Za danes načnimo vprašanje, kdo sploh ne sme uživati alkohola? in zakaj?

Odgovor se glasi: predvsem mladi svet, mladina, mladost. Tako sodijo vsi, vzgojitelji in državniki.

Že Platon je zapisal: »Ali ne bomo zakonito določili, da dečki do 18. leta sploh ne pijejo kaplje vina in jih poučili, da ne smejo ognja nositi na ogenj v svojem telesu in svoji duši, predno ne začno s težkim delom?« (Plato, leges I.).

Znani klinik † Nothnagel je pogosto povdarjal: »Kdor mladini daje alkohol, je zločinec.«

Psihiater Kräpelin: »Ako hočeš napraviti iz otroka slaboumnega idiota, daj mu vpijanljivih pijač ...«

Dr. Evgen Komerelle (»Ärztliches über das Trinken«, 40, 41): »Otroci morajo vzrasti v mislih, da vpijanljivih pijač sploh ni.«

Dr. Stumpf (»Über Alkoholgenus in der Jugend«, 13) pravi, sklicujoč se na

Kräpelina, Senatorja, Strümpella, Barrà in druge, da se mora mladina vsaj do 16. leta popolno zdržati vsake opojne pijače. Toda tudi dalje, do dobe, ko se mlad človek popolno razvije, je abstinenca najboljša (Blante). Tako veščaki!

Toda — ali imajo prav, ali imajo za to tudi zadostnih razlogov?

Veščaki pravijo: ako alkohol v gotovih okolnostih škoduje odraslemu človeku, še prav posebno mlademu, občutnemu, nežnemu organizmu, ki se še le razvija.

Alkohol — tako trdijo — res zastrepnja telo. V stanicah, iz katerih sestoji človeško telo, je takozvani protoplazma. To protoplazmo redno, neizmerno uživani alkohol ali izpremeni ali uniči. Pri nižje stoječih organizmih jo takoj uniči, pri drugih pa polagoma izpremeni, zastrepni in nazadnje tudi uniči ...

Alkohol tudi silno hitro prodre v stanice organizma. To je druga njegova osodna lastnost. Navadno stanice vsakemu strupu branijo vstop. Pri alkoholu pa je drugače. Kar z neko slo ga sprejemajo in čudo, prav tiste stanice (celice), ki so najbolj fine, najbolj občutne, to so stanice v možganih. Pravijo, da jih je ondi do 600 milijonov. Dognali so, da možgani pri hudem zastrupljenju z alkoholom sprejmo največ alkohola. Podobno fine stanice so tudi v ledvicah itd.

Alkohol dalje — redno vživan — te stanice počasi trajno oškoduje, ker se učinku sumirajo, to se pravi: stanica v določenem času zaužiti alkohol izloči, da doseže ravnovesje; ako pa kmalu pride nova doza, pa ostane škodljivi učinek, kar tako, kakor dela kaplja na kamnu, ki pada pogosto nanj ...

Alkoholiki, to se pravi tisti, ki so se z alkoholom zastrepili, naposled tudi ne iščejo pomoči, tako kakor n. pr. oni, ki so se zastrepili s svincem ali drugim strupom. Nasprotno! Z vedno večjimi količinami strupa hočejo ubiti trup, nadomestiti umirajočo moč in tako nevzdržno drve v prepad ... O drugih stvareh lahko prav dobro sodijo, delajo poučno, pišejo knjige, sebe, svojega položaja pa ne poznajo, ker

ga ne morejo in nočejo. To je demonska plat v alkoholu.

In kmalu se pokaže razdejanje na duši, na značaju, veliko preje, nego na telesu, po takih znakih, ki nam jih često slikajo stenske podobe...

Angleži pravijo alkoholu, da ubija voljo in uničuje značaj (will breaker and character destroyer). Pazite, prav kmalu uvidite, da je res tako:

Kdor se je zastrupil z alkoholom, začne kmalu padati, umstveno, skoro prej pa нравstveno. Smisel za lepe in vzvišene stvari zatemni, idealizem ugasne, pogovor se nikdar ne vspne nad vsakdanjost, brezpomembni dovtipi še zanimajo. V družbi se opaža, da izgublja bolnik kontrolo nad seboj, da gine ponos, samozavest, malenkosti se brez potrebe povdarjajo. Pri stanovih in poklicih, kjer vlada več discipline, bolnik še vrši službo po izvršenem, starem tiru, pa brez poleta... kmalu omahne tudi telo.

To je zastrupljenje, intoksikacija, kateri podleže neizbežno tudi krepko razvito moško telo... ako redno... prekomerno vživa alkohol.

In sedaj vzemimo mlado, občutno, razvijajoče se mlado telo. Kako mora alkoholno zastrupljenje, ako se ponavlja redno, vplivati na mlado telo, posebno še na mlado dušo! Vsak strupen mik na živčevje je udarec na živčevje in mnogo takih udarcev mlado živčevje ne prenese.

Znani Forel piše: Vse, kar oškoduje ta organizem, ne oškoduje samo organizma, temveč tudi razvoj vseh duševnih zmožnosti, srca, volje, etike in estetike.

Zato, moji prijatelji, velja za vas v letih rasti in razvoja kot najbolj modro in moderno navodilo: zdrži se popolno opojnih pijač, bodi popolen abstinent.

Popolna abstinenca ohrani telo krepko. Telesna krepkost ni samo v krepkih mišicah, v bicepsu, ampak predvsem v zdravem živčevju. Higieniki že povdarjajo: vzgojajte predvsem živce, za živci mišice. Zato pa zahteva pamet, da se mlad človek ogiba dosledno vsega, kar bi mu utegnilo mlado, labilno živčevje oslabiti, zastrupiti, mogoče uničiti. Poleg drugih dražil (niko-

tin, morfij itd.) pa živčevje predvsem zastruplja alkohol.

Dr. Damm poroča o zanimivem poskusu. (Dr. Stumpf, Über den Alkoholgenus in der Jugend, p. 8, 9). Dva prijatelja sta hotela pri svojih sinovih — bili so v starosti 10—15 let — dognati, ali zmerno vživanje alkohola zmanjšuje delozmožnost. Dečki so dobivali opoldne in zvečer lahnega, namiznega vina po 70, starejši po 100 gramov — torej ne po en kozarec — in pili so ga z vodo med obedom ozir. med večerjo. Poldrugo leto je trajal ta poskus in sicer tako, da vmes niso dobili dečki niti kaplje vina. Pokazalo se je, da so bili dečki v času, ko so dobivali vino, medli, zaspani in manj razpoloženi za duševno delo. Nemirno so spali in se čutili manj pokrepčane po spanju. Dva dečka sta to sama spoznala in prosila, naj jima več ne dajo vina.

Dokazano je, da se ljudje po zmernem užitku alkohola pri poštevanju visokih števil lažje motijo, da strojepisci delajo več napak in da staveci stavijo manj črk kot drugi, ki živcev niso zapeli z malo, navidezno nedolžno dozo alkohola.

Popolna zdržnost pa vlije železa v kri. Zdravo živčevje silno vpliva na voljo. Bojazljivost gine, samozavest raste, neodločnost se pretvarja v odločnost, vsa duša se prerodi v neki čudoviti renesanci.

In kar je največ, zdržna mlada duša ostane ves čas budna, na straži in sovražnik je izlepa ne presenetiti, kakor — Bogu bodi potoženo — le prepogosto, ko se zastrupljena po alkoholu s svojim boljšim delom zaziblje v spanje in utopi v sebi tiste misli, ki bi morale čuvati nad nami kakor angeli!

Znana dobrotnica ljudstva v Severni Ameriki, milijonarka Russel Savage, je vedno propagirala: »Ako se mlad človek že zgodaj vda nikotinu in alkoholu, je to vznemirljivo znamenje pomanjkanja samovlade, oblasti nad seboj. Vse zlo izvira od alkohola in nikotina.«

Veliko resnice je v teh besedah.

Dr. A. L.

(Dalje prih.)

Orel brez poguma je — kokoš. Orel, ki je prevzetan, je — vrabec. Orel, ki se skriva, kadar bi moral nastopiti za resnico, je — kraljiček. Orel, ki tišči glavo v pesek (da ne bi videl resnice), je — noj. Orel, ki se odteguje delu, je — kukavica. Orlica, ki je malodušna, je — gos.

Karol Dostal-Lutinov v VI. 8. Orla.)

PRIPRAVE ZA IZLET V BRNO AVG. 1922.

1. Važne določbe predsedstva J. O. Z.

Vse zadeve glede izleta v Brno vodi poseben Pripravljalni odbor J. O. Z. za Brno 1922, ločeno od Prireditvenega odseka O. P.

J. O. Z. se udeleži tabora v Brnu kot kato-liška telovadna organizacija. Zato se morejo pod njenim vodstvom udeležiti tabora le disciplinarni ljudje; prednost imajo in večje ugodnosti uživajo telovadci, ki bodo nastopili, predvsem tekmovalci.

Vsled draginje (češkoslovaška krona je šestkrat dražja kot naša — upamo pa, da bo padla) se mora skupni izlet omejiti na Brno in čas 6 do 7 dni. Orlice morajo imeti seboj nekaj starejših spremljevalk.

J. O. Z. najbrže ne bo mogla posameznim telovadcem v denarju nič prispevati. Le pri vožnji, hrani in s'novanju (skupnem) bo izposlovala neke ugodnosti. Zato naj vsak izletnik računa le z lastnimi sredstvi, ozir. s pomočjo svojega odseka.

J. O. Z. vodi in pripravlja izlet pod ozirom discipliniranega nastopa dobrih telovadcev. Vse drugo (manifestacije, parade, komerzi) je postransko.

2. Priprave.

Telovadske priprave vodi načelstvo J. O. Z. in O. P. So v polnem teku. Odseki naj le točno slede navodilom, pa bo uspeh dober. 5. do 8. febr. je bival v Ljubljani vadiatelj Čs. O. S., ki je praktično pokazal vse vaje in dal podrobna pojasnila, ki bodo objavljena v novem listu O. P.: Vadiatelj.

»Osnutki« in »Mladost« prineso opise čehoslov. dežel. Jezika naj se bratje in sestre sami vsaj nekoliko priučijo iz Orla in knjižice, ki se naroča pri Gospod. odseku O. P.

Odseki naj zbirajo sredstva, ne da bi osebno že določili koga za izlet. Pošljejo naj najboljše telovadce, ki bodo do julija najboljše pripravljeni. Vsak telovadec bo moral seveda imeti popoln lep krog in telovadno obleko. Mnogi odseki imajo že lepe vsote pripravljene, nekateri že več mesecev redne mesečne vsote nalagajo za Brno; ponekod prirejajo igre in nastope v ta namen ter zbirajo podpore od denarnih zavodov. Tudi mnoga izobraževalna društva se zavedajo svoje naloge in podpirajo svoje orl. odseke. J. O. Z. bo rabila podpore, ki jih upa dobiti, za organizacijo izleta in skupne olajšave.

Posamezni premožnejši člani in članice naj sami zase takoj začno nalagati denar. Za osebo bo treba le okrog 1200 kron za cel izlet; v tej približni vsoti je všteta vožnja, hrana, stan, potno dovoljenje, vstopnice in zmerni priva'ni izdatki, čsl. krona računana 5—6 jugosl. kron.

V kratkem dobi vsak odsek par plakatov brnskega tabora, da jih izobesi.

3. Priprave v Brnu točno napredujejo. Pisarna za tabor ima že 270 št. Lesa je blizu 200 vagonov na telovadišču, ki ga pripravljajo.

Slovanski O. Z. se je posrečilo doseči v Parizu (na seji mednarodne zveze katol. telovadcev), da bo poleg tekme Čs. O. S. in Slovanske O. Z. tudi tekma mednarodne zveze! (Imela bi biti v Rimu, a smo dosegli, da bo letos v Brnu, kakor je bila lani v Strasbourg).

4. Priglasje za izlet sprejema J. O. Z. (za hrvatske odseke jih zbira O. P. v Zagrebu in po-

silja mesečno na J. O. Z. poročilo). Odseki in druge organizacije pošiljajo priglasje svojih članov skupno na J. O. Z. (Pripr. odbor za Brno 1922.)

J. O. Z. pa sprejme le take priglasje, ki se vpošljejo skupno z najmanj 400 K predplačila in reverzom, da se bo priglašenec ravnal po navodilih vodstva cel čas izleta. Da se olajša priglaševanje in zbiranje denarja, se dovoli, da pošljejo priglašenci (po čeku O. Z.) do 15. marca 400 K, do 15. junija drugih 400 K, do 15. julija pa tretjih 400 K. Lahko tudi vseh 1200 K prvič (ti dobe neke ugodnosti, ker olajšajo s tem priprave)! Priglašenci, ki se marca še ne priglasje, morajo junija poslati 800 kron, julija pa 1200 kron obenem. Kdor bi potem ne mogel iti, dobi denar nazaj; le če nima nujnega opravičila, se mu odtegne 10 % (za stroške Pripr. odbora).

Na priglasje brez predplačila se J. O. Z. ne more ozirati. Poleg čeka naj vsakdo pošlje pismo, v katerem označi kdo in za koga pošilja denar. Rabite le čeke, ki imajo žig: Brno 1922, da ne bo zmede. Ker odseki še ne vedo, kateri telovadci bodo do tabora najboljši, ni treba imena in reverza že pri prvih dveh pošiljativah; denar pa je treba takoj poslati, da se vpiše in naloži v dobro odseku i. s. tolikokrat 400 K, kolikor telovadcev bo odsek poslal.

Čehi žele vedeti, koliko udeležencev bo (približno) iz Jugoslavije. Zato pozivljamo odseke in organizacije, da do 1. marca zanesljivo sporoče (na J. O. Z. Pripr. odbor za Brno 1922), koliko udeležencev upajo poslati v Brno. Za priglašenege bo veljal seveda le tisti, za katerega J. O. Z. sprejme ob določenem terminu denar.

Naša čast in korist zahteva: veliko dobro pripravljenih in discipliniranih izletnikov!

Zahtevali bomo od njih le to, kar je nujno potrebno za dobro pripravo in izvedbo izleta. Na one, ki ne bodo sledili našim zahtevam, se ne bomo ozirali.

Ljubljana, dne 6. februarja 1922.

Za Pripravljalni odbor za Brno 1922:

Jernej Hafner, t. č. načelnik.

ZA NRAVNI PREROD.

Lani je 10. aprila sklicala »Sveta vojska« (preč. g. duh. svétnik Janez Kalan) v Unionu shod z namenom, združiti najplemenitejše ljudi za delo in boj pod geslom: da bomo narod poštenjakov — proti pijančevanju, kletvini in vsakršni surovosti. Le'os je 22. jan. ista združba zborovala v Unionu pod geslom: za nravni prerod našega naroda, in je začela izdajati svoje glasilo »Prerod«. Udeležba je bila obilna, tudi zelo odlični gospodje so prišli (ljubl. knezoškofo, zastopniki ministrstva za zdravje, pokraj. namestnika, zdravstvenega odseka, društva zdravnikov, višjega šolskega sveta itd.). Zastopnikov raznih organizacij, ki se bavijo s pre-
 rajanjem našega naroda, zlasti mladine, že dolga leta in z uspehom, ni bilo opaziti. Morda je bilo to zborovanje namen'eno le neorganiziranim poštenjakom, ali pa razne organizacije (kakor tudi orlovska) niso bile povabljene, ker itak marsikaj storijo za prerod. Na lanskem shodu (10. apr.) je naš zastopnik poldrugo uro čakal, da bi dobil besedo, pa je ni dobil do ene. ko je moral oditi. Nam mora biti zelo drago, ako se zbere in dela čimveč dobrih ljudi za prerod; vendar ne vemo,

kako se bodo mogli zediniti za skupno delo ljudi, ki imajo o poštenju, vzgoji in cilju preroda tako različna, tudi v temeljnih vprašanjih si nasprotujoča naziranja. Zdi se, da ta shod ni imel namena, zbrati vse ljudi in družbe, ki že davno delajo za prerod mladine in rodu, v enotno falango, ampak poleg raznih organizacij (verskih, prosvetnih, telovadnih) ustvariti novo, ali pa pokazati svetu, da se za pravno obnovno briga in dela le Sveta vojska, o kateri sicer ne slišimo dosti. Veselimo pa se resnic, ki so se slišale na shodu, ker bodo brez dvoma poživile tudi v naših vrstah zanimanje za abstinenco in zvestobo do orlovskih načel.

Orlovska akademija v Kranju 29. jan. zvečer je prav lepo uspela. V Kranju še noben notranji nastop Orla ni privabil toliko gledalcev kakor ta; dvorana, bogato okrašena in razsvetljena, pa tudi galerija, sta bili nabito polni. Občinstvo (iz mesta in okolice) je z zanimanjem in navdušenim aplavzom sledilo bogatemu, prav okusno sestavljenemu sporedu, Orli, Orlice in dečki-narajašajniki so nastopili z 9 točkami. S rumno so izvajali dobro naučene proste vaje ob spremljavi malega orkestra (klavir in 2 gosli), deloma celo brez slišnega štetja. Skupine so bile slične, z raznimi stojami prepletene. Korak in gibi so kazali dobro šolo in metodo. Br. Svelc je sestavil tri vaje v boksu polne naravno se razvijajočih, estetsko ugodno vplivajočih gibov, ki so jih tri dvojice prav lepo prednašale v vzornem rimičnem taktu. Br. preds. Filip Šorli je otvoril akademijo s pozdravom, br. prof. Ambrožič je govoril o načelni vzgoji Orla, moški zbor (br. katehet Žužek) je pel obsežno Sardenkovo o ateku, ki je padel, mešani zbor društva »Kranj« (br. organist C. Mohor) je prispeval s svojo »Zlato kangljico«, godba, dve deklamaciji in sklepna burka so izpopolnili pestri spored. Rediteljstvo in strežništvo je vzlic velikemu drenju (večer je bil ob pogrnjenih mizah) prav dobro vršilo težko nalogo. Vladal je cel večer tako prijeten ton, tako prijazno-domače razpoloženje, zmernost in dostojnost, brez vsake motnjave, da smemo šteti ta večer med najboljše naše notranje nastope. Le mrzli veter iz odra in veže, pa tobakov dim sta se tuintam neprijetno javljala.

S složnim sodelovanjem so si voditelji in člani odsekov društva »Kranj« zaslužili častno priznanje. Ljudskemu domu pa so dali lepše lice, ga napolnili z zdravim življenjem in mu pridobili novega ogleda. Bratje in sestre v Kranju, tako naprej! Skromno in tiho, a vztrajno in žilavo.

—on.

Organizatoričnega tečaja od 23. do 28. jan. se je udeležilo 42 bratov. Vršil se je v Rokodelskem in Ljudskem domu.

Družabni klub St. Peter-Ljubljana je organiziral za soboto 21. jan. zvečer svoj zabavni večer. Imel je vse že pripravljeno, gosti so se začeli zbirati, ko izvedo za smrt sv. očeta. Na poziv predsednika so se gostje takoj razšli, dasi oficielno ta žalna vest še ni bila potrjena in je klub moral utrpeti veliko gmotno škodo. Vendar pa si je pridobil toliko na ugledu, da je ta škoda odtehtana. Čast zavednim prirediteljem!

Poročil se je brat Josip Langus, tajnik O. P., računski uradnik pokrajinske vlade. Požrtvovalnemu, marljivemu delavcu bratski čestitamo!

Zastopniki O. P. in J. O. Z. Na orlovskih prireditvah in tečajih, ki so vedno številnejši, morejo sodelovati zastopniki zveze le, ako se jim dosti časa sporoči želja in ni preveč prireditvev ističasno. Ker centrala in bratje, ki jo zastopajo, niso premožni, naj jim odseki ne povzročajo nepotrebnih stroškov (s srečkami itd.).

Naročnikom »Mladosti«. Kolikor mogoče omejite število posameznikov, ki hočejo dobivati list na svoj naslov. Naročajte ga skupno, ker s tem olajšate delo uprave in prej dobite list v roke, seveda le, če odsek skrbi za hitro razdelitev.

Ta številka »Mladosti« izide pred časom, ker grozi tiskarski štrajk.

Občni zbor švicarske katol. tel. zveze se je vršil 11. dec. 1921 v Zürichu. 100 zastopnikov odsekov in gostov je izvršilo obširen spored. Članarine plačuje zvezi vsak odsek po 1 in pol franka letno, okrožju (kanon) pa po 1 frank od vsakega člana. Občni zbor je pooblastil predsedstvo, da imenuje enega izmed predlaganih duhovnikov za častnega predsednika zveze, ki bi skrbel za ugodne odnose med zvezo in duhovščino. Vpelje se obvezni znak za člane zveze. Za predsednika je zopet izvoljen Konrad Müller (Winterthur).

Iz početkov kat. tel. zveze v Švici. Leta 1908 je odbor odseka Sv. Peter in Pavel v Zürichu začel propagirati misel, naj bi vsi kat. tel. odseki Švice priredili skupni telovadni dan. Po razgovoru delegatov v avgustu 1908 so nastopili prvič 22. nov. 1908 v St. Gallen-u. Tekmovalo je 47 članov. Leta 1909, 25. julija, so organizirali tak skupen nastop v Zürichu. Tekmovalo je 159 telovadcev. Na sporedu je bila tudi sv. maša in banket. Istega leta so ustanovili 3 okrožja (Kanton): Basel, Zürich in St. Gallen. Leta 1910 je na okrožni prireditvi v Basel-u tekmovalo okrog 350 telovadcev, največ gostov iz Alzacije. Leta 1913 je nastopilo na mednarodnem taboru katol. telovadcev v Rimu po prizadevanju Alzacianov 70 švicarskih telovadcev (vseh je bilo v Rimu 7000 iz vseh delov sveta). L. 1914 so bili zelo številno zastopani v Mühlhousu. 19. in 20. avgusta leta 1916 je 300 telovadcev slavilo 25-letnico odseka Sv. Peter in Pavel v Zürichu.

O Binkoštih 1918 so na dvodnevem taboru v Schaffhausen-u sklenili osnovati zvezo vseh švicarskih kat. tel. odsekov, ki so jo oživel 16. in 17. avgusta 1919 v Dietikon-u (350 telovadcev). Zveza snuje nove odseke in zbira še vedno katoliške telovadce, katerih še več tisoč pripada drugim telovadnim zvezam. Za l. 1922 je dovolila vlada tej zvezi 7000 fr. podpore.

»Sport«, glasilo Sportne zveze v Ljubljani, izhaja letos mesečno dvakrat; posamezne številke stanejo 6 kron (lani je izhajal tedenski in je stala številka 5 kron). Tiskan je na slabšem papirju in se je skrčila številka od 12 na 8 strani. Tudi ovitek je odpadel. Podražil se je torej v primeri z lanskim letnikom za kakih 200 %, dočim se je »Mladost« letos podražila za 33 %, a prinaša zopet slike in ima tudi platnice popisane.

»Orlič«, glasilo orlovskega naraščaja, je letos še enkrat večji in obširnejši kot lani. 16 strani ima mesečna številka, tudi slike prinaša in stane samo 2 Din na leto za naraščajnike, ki ga naroče vsaj 10 izvodov pod skupnim zavitkom (za druge 4 Din). Z vsebino so bralci zelo zadovoljni.

Uspehi sokolske nravne vzgoje. Literarna revija »Pramen« (Plzeň 1921) piše izpod peresa vzgojitelja »o edini in pravi svobodi«. V članku pripoveduje pisec »Kako tožijo mnogokje učitelji nad slabo vzgojo, ki jo otroci dobivajo v telovadnih društvih«. Navaja tudi »izjave« sokolskih naraščajnikov katehetu: »Mi nismo katoliki, mi smo Sokoli!« ali »Sokoli ne molijo in ne hodijo k spovedi«. — Ali vzgoja naraščaja v orlovskih odsekih rodi samo dobre sadove? To bodi naša velika skrb. Orlič naj sovražijo zmoto in greh, se ogibajo slabe družbe, sovraštva in sovražnega obnašanja proti katerikoli osebi pa ne smejo poznati.

Orlovska akademija v Zagrebu. Svečnica je določena za »dan katoliške akcije« na Hrvaškem. Ta dan zbirajo darove v cerkvah in nastopajo društva, da si pridobe denarja in prijateljev za svoje delo. 2. februarja ob 4. uri popoldne je prvič nastopil Orel v novi dvorani sv. Hieronima (Trg I., št. 18, na dvorišču). Primerno dobro z ozirom na svojo mladost in kratak čas vežbanja so nastopili člani (večinoma dijaki) s prostimi vajami za leto 1921 (6), s palicami za leto 1914 (8), z vaditeljskimi za l. 1921 (4), s članskimi za l. 1922 (6), »Mi smo Orli« (9) in 2 skupinama. Poleg pozdravnega govora in deklaracije (Moja ptica, lepa pesem o Orlu, od Ljodora Poljaka) je govoril tudi preds. J. O. Z. br. dr. Megler o Orlu, ki naj postane tako pomemben in koristen, kakor je že za Slovence, tudi za Hrvate. Do 400 gledalcev je pazno sledilo nastopu in govorom ter navdušeno aklamiralo Orlu. Večerni komerz je še bolj poglobil zanimanje za Orla, ki je z dvoranjo in tem nastopom pridobil nove možnosti razvoja v središču Hrvatske. Vse vaje je spremljal glasovir; za vaje s palicami so si oskrbeli svojo skladbo.

—r.

Zoper alkoholizem v vrstah telovadcev pišejo in govore skoro v vseh deželah. Ker se tudi v naših vrstah opaža tu in tam premalo odločnosti v boju zoper tega narodnega škodljivca, naj bi se vsi odseki, zlasti odborniki, resneje zavzeli za to velevažno nalogo Orla. Vsa telovadba nam ne more toliko koristiti, kolikor nam lahko škodi alkohol! Čujejo se tožbe o popivanju na prireditvah. Treba bo poživeti zavednost in odločnost.

Časnikarstvo v Jugoslaviji. »Sl. Tribuna« piše, da izhaja glasom najnovejših podatkov v Jugoslaviji skupno 510 dnevnikov in ostalih periodičnih listov. Največ jih izhaja na Hrvaškem, Slavoniji in Medmurju, in sicer 223, v Srbiji in v Crni gori 86, v Sloveniji 87, v Banatu, Bački in Baranji 42, v Dalmaciji 41, v Bosni in Hercegovini 31. Hrvatskih je 269, srbskih 118, slovenskih 90, nemških 17, mažarskih 15, ruska 2, francoska 2 in 1 turški.

Nov stadion grade Čehi na Letni pri Pragi in Italijani v Rimu nad 70.000 m².

Bratje vojaki pozdravljajo. Vse brate pristrčno pozdravljamo! Žal nam je, da ne moremo biti več med Vami, posebno zato, ker vemo, kako se vneto pripravljate na izlet v Brno. Le krepko na delo, da se boste postavili. Tudi za naša krščanska načela se pogumno borite, ker tudi mi se jih tukaj trdno držimo. Naš položaj je težak; ko pa pridemo zope domov, bomo takoj prihiteli v Vaše vrste. Bog Vas živi! — Vranje, Srbija. Ernest Vrhovec, (Moste), Miha Lavrič (Moste), France Gašperlin (Komenda), Anton Krajc (Grahovo), Janez Modic (Šteberg), Anton Obreza (Cerknica), Joško Burja (Gradišče), Debevc Anton (Begunje), Ludovik Štefula (Kamnik), Janez Gradišek (Stranje), Anton Traven (Mengeš), Ivan Dolenc (Kamnik), Jakob Porovne (Šmarca), Franc Podbevšek (Mengeš).

Kaj se lahko zgodi duhovniku?

(Ave Maria, št. 17. iz l. 1921.)

Katoliški župnik iz Colma, Cal., Father Heslin, je postal žrtev banditske roke. Dne 2. avg. je prišel nekdo z avtomobilom ponj, da ga popelje na previdenje. Nič hudega sluteč je vzel Najsvetejše in šel. Ni ga bilo več nazaj. Čez nekaj dni dobi njegov nadškof pismo, v katerem bandit zahteva 6500 dolarjev od njega, če hoče svojega duhovnika živega nazaj. A v drugem pismu je poskočil z odkupnino že na 15.000 dolarjev. Nadškof groznje ni resno vzel. Žalibog, da je bila le pre-

resna. Ker zahtevane vsote ni bilo, je bandit duhovnika ustrelil v glavo in srce ter ga v pesek zakopal. Kakor je videti, so morilcu že na sledu. Če ni, kakor vse kaže, dotični, ki je prišel policiji naznaniti, da ga je našel, sam kaj v zvezi z umorom. Pridržali so ga na varnem.

Father Coyle, katoliški župnik sv. Pavla v Birmingham, Ala., je padel od krogle methodisovskega (protestantovska ločina) duhovnika Stephensa. — Vzrok je bil ta, ker je župnik Coyle poročil Stephensonovo hčerko z nekim katoliškim mladeničem. To je nevestinega očeta tako razkačilo, da je šel na Rev. Coyleja ter ga najprej po pasje ozmerjal. Ker je ta proti žalitvi protestiral, je oni potegnil revolver in ga ustrelil. Prihitela sestra ga je našla na tleh v krvi, smrtno zadetega. Morivec se je sam javil oblasti.

Grški kralj je imenoval za razkolne Grke v Ameriki posebnega nadškofa, ki bi imel svoj sedež v Chicagi. Te dni je prišel sem, da zasede svoje mesto v tukajšnji grški župniji na Michigan ave. Točasni župnik cerkve pa s tem ni bil zadovoljen. Vzel je sodniško injunkcijo, da ga pusti kot motivca župnije aretirati, kar se je tudi zgodilo. Po svečanem sprejemu na kolodvoru, kamor ga je šlo čakati kakih 200 tukajšnjih Grkov s svojim generalnim konzulom na čelu, je pristopil detektiv in mu napovedal aretacijo.

Kako politika vzgaja značaje. (»Slovenec« 29. decembra 1921. Pred vojno se je v mariborski okolici posebno severno proti št. Ilju bil strastni narodni boj. Nemci so vse sile naperjali, da bi izgotovili koridor do Maribora. Žrtvovali so milijone. Naseljevali so protestantske Švabe, da se ne bi kje asimilirali s katoliškimi Slovenci. To je bil boj za življenje in smrt. Če ne bi bila prišla vojna, Bog ve, kaj bi se bilo zgodilo. Slovenci bi bili podlegli proti kulturni, gospodarski in politični premoči Nemcev. Da so se Slovenci še držali, se imamo zahvaliti nekaterim narodnim voditeljem, ki so se z vso silo in energijo vrgli v boj za ohranitev slovenskega življa.

Najžalostnejšo vlogo so pa igrali v tem boju slovenski Efičanti na slovenski zemlji. Ti so bili najhujši, ker so našim padali povsod v hrbet. Imeli so tudi vsled svojega boljšega družabnega stališča, vsled boljšega gmotnega položaja, poznanja domačih razmer in ker so bili večji slovenskega jezika, velik vpliv na nižje sloje. Kar so ti renegati delali proti slovenskemu ljudstvu, je nezaslusno. Človeku se lasje ježijo, če misli na fanatične izbruhe in šovinistične napade teh ljudi. To že spada v patologijo.

Eden najhujših odpadnikov je bil neki A. H., bivši krčmar, milijonar v P. pri Mariboru, koroški renegat. Ta je pljunil nekemu narodnozavednemu Slovincu v obraz, marsikaterega preganjal do smrti, ga tiral v ječo; če je slišal kje slovensko govoriti, je kar vzdijal, iz svoje krčme je marsikaterega, ki je slovensko govoril, ven vrgel. Bil je predsednik nemškega »Šulverajna«, predsednik »Südmarkine podružnice«, odbornik »Heimstatla« in Bog ve, še kateri pangermanskih društev. V njegovi hiši je bilo vse polno »Štajercev« in več iztisov zloglasne »Marburger Zeitung«. Žrtvoval je tisočake z avsenemško propagando. Deloval je za Rosegerjevo šolo na Pesnici, navozil že opeko za to nameravano mučilnico, pa je prišla vojska. Človek obrača, Bog pa obrne!

Leta 1910. je bila v št. Ilju slovesna otvoritev tamošnjega »Narodnega doma«. Kakor znano, so prišli Nemci takrat razgrajati in se tepst v št. Ilj. Bila je velika rabuka. 60 orožnikov je moralo stražiti št. Ilj. Med najhujšimi razgrajalci je bil seveda H. iz P. Vsakega Slovenca, ki ga je srečal,

je pretepel; divjal in razsajal je v Št. Ilju, da je bilo groza. Nek pošten Št. Iljski Nemec se ni mogel premagati. Ko je gledal nekaj časa divjanje znorelega renegata, ga je prijel močno za vrat in mu zaklical: Ti nisi človek, ti si zverina. Malo pred preobratom je bila pri Sv. Janžu blizu Dravogradu velikanska manifestacija za Jugoslavijo. Kdo se je šel tja pretepa? Kdo je tam razgrajal? Naš H. Sicer jih je tam dobil par po svoji šovinistični buči...

A danes? Kolo časa se čudno suče. H. je velik zaupnik narodnih demokratov in velenarodnih samostojnežev. On je najboljši »steber Jugoslavije«, »državotvoren element«, najprisrčnejši prijatelj vledemokratov v Mariboru. Pa pravijo, da se čudeži ne gode?! Večjega čudeža ni, ko je ta, da je A. H. iz P., ta grdi renegat in divji, besni sovražnik Slovencev, pozdravil v M. kr. namestnika Hribarja v imenu obmejnih Slovencev in prvoboriteljev: To je faktum, ni šala. To je politika demokratov in samostojnežev. Človek bi pljunil, če ne bi bilo pljunka škoda. Kje so pa oni pravi prvoboritelji, ki so nam res rešili te kraje? Tem se zdaj H. smeje. Živ krst jih ne pogleda, potisnjeni so v ozadje, oni so »državi nevarni«, »avstrijkaniti«, »rimski klerikalci«, sovražniki vsega, kar je pravoslavnega, fanatiki itd. (Glej »Slov. Narod«, št. 192, l. 1921 o župniku Št. Iljskem.) Človek bi si mislil, da bere bajke iz »Tisoč in ena noč«...

Češkoslovaška sokolska zveza šteje v l. 1912. do 300.000 članov in članic v razmerju 2:1. — L. 1925. bo v Pragi I. vseslovanski sokolski zlet. — L. 1926. namerava jo pohod v bojni opremi na Kosovo polje.

Zadnji cilj in glavni vzrok točasnega telovadskega gibanja v Nemčiji. Skoro vsi vodilni moške in pisci med nemškimi telovadci — od očeta telovadbe Jahn-a do predsednikov in načelnikov raznih telovadnih zvez, ravnateljev telovadnih šol in uradov — stavijo za glavni in najvišji cilj telesne vzgoje: uspešno obrambo domovine. Ker pa je Nemcem antanta zelo omejila število rekrutov in vojaštva, se hočejo izogniti škodi, ki jo vsled tega trpi telesna vzgoja, z razširjenjem telovadnega gibanja na vse sloje, starosti in kraje: tudi na delovne stanove, na kmete, v gorske kraje, posebno pa na šolsko mladino in inteligente. Že so dosegli, da je število članov Turnbunda poskočilo od 1 do 1½ miliona po vojski. Z visokó šolo, srednjimi šolami, tečaji, predavanji, tekmami (Deutsche Kampfspiele 1922), postavo itd. hite Nemci za Angleži, ki imajo malo vojaštva a mnogo telesno dobro vzgojenih ljudi, kar se je v vojski dobro izkazalo. V splošnem pa so Nemci edini v sodbi, da je vojaška telesna vzgoja mogočen vir narodnega zdravja. Istega mnenja so Francozi.

Vsekakor tudi mi štejemo med glavne cilje naše telovadbe: okrepitev obrambne sile naroda in države; vendar vzlic obširni naši brambeni dolžnosti (ki pri nas še dolgo ne bo ravno najbolj zdravo urejena) čutimo potrebo, da nudimo priliko telesne vzgoje čim večjemu številu doraščajoče mladine. In ker nič manj današnja mladina ne potrebuje nprave in verske izobrazbe, orlovska zveza veže vse to v eno vzgojno šolo.

Ljudska visoka šola za telesne vaje v Berlinu. Poleg visokih šol za Prusijo in za Nemčijo je začela tudi ta ljudska univerza v oktobru 1921 s 23 tečaji, ki jih obiskuje 1143 slušateljev. Tečajji so za sledeče predmete: Uvod v sport, jadrnanje, boks, nogomet, orodna telovadba, hokej, plavanje, mečevaje, ski, drsanje, estetika, telov. vzgoja, lahka atletika, rokoborba, veslanje, ritmična telovadba, pešizletji, telovadba v sobi.

Koliko oseb zaposluje telesna vzgoja. V Nemčiji živi okrog 30.000 ljudi, ki žive kot učitelji, uradniki, delavci, trgovci itd. od telesne vzgoje.

Vzgojni in pravni vpliv igrišč v velemestih. V Chicagu je padlo število mladostnih zločincev za 18—70% v okrajih, kjer so preskrbeli zadostna igrišča.

V Šleziji (zgornji), kjer se bore že par let Poljaki in Nemci za bogato zemljo, je nadzornik mladinskih iger Münzer z večletnim delovanjem (tečajji itd.) dosegel, da telovadi, ozir. igra 90% vseh šoli odraslih dečkov, tudi na kmetih. Nemci imajo tudi v narodnem oziru od tega zelo veliko korist. Zveza za igre in drsanje obsega 640 društev v tej mali deželi.

Mož s hrbtenico. V švicarskem listu »Wohler Anzeiger« je priobčil zaveden katoliški Švicar tole izjavo:

»Ker moj sin, ki je član okrajnega društva za vojaško predpripravo v Bremgartenu, zadnje nedelje vsled vaj ni mogel iti k sv. maši, bo oddal danes, 26. sept. 1921 puško, kapo i. dr. društvenemu vodstvu in jaz izjavljam: Dokler bom živel in bodo moji sinovi pod mojo očetovsko oblastjo, se ne bo nobeden več udeleževal vojaških predpripav. in kjer bom jaz mogel, bom tudi druge katoliške mladeniče od tega pouka odvrčal, izvzemši, ako bi se v prvi vrsti zavarovalo izvrševanje verskih dolžnosti.« — Če bi se pri nas katoliški stariši ravnali po tem Švicarju, bi — Sokol imel bore malo naraščaja.

O misijonih. Zanimanje za misijonsko delo narašča od dne do dne po vsem katoliškem svetu. Na Holandskem so se vršili letos na več krajih takozvani »misijonski tedni«. Posebno znamenit je bil v mestecu Maastricht, ki se je zaključil s slavnostnim misijonskim spredvom iz najrazličnejših alegoričnih skupin, n. pr. Abraham in očaki, apostol Pavel, sv. Ciril in Metod s svojimi Slovani itd. Sodelovalo je 3000 igralcev.

Jako živahno je misijonsko gibanje v Ameriki. Do pred kračkim smo morali Evropejci pošiljati misijonarje v Ameriko, sedaj pa Amerika že sama pošilja misijonarje v vse dele sveta. Zelo pridni so pri misijonskem delu visokošolci v Ameriki, na Holandskem, v Švici in Nemčiji.

Katoliški telovadci v Franciji imajo na sporedu svojih fantovskih sestankov tudi točko o misijonih. — Letos 6. jan. (ozir. 22. jun.) obhajamo 300 letnico obstoja kongregacije za razširjenje svete vere v Rimu (Propaganda); 2. marca pa 300 letnico, odkar je bil svetnikom prišet veliki misijonar Indije sv. Fr. Ksaverij, ki je sam več s'otisoč poganov krstil.

Pri nas je izšel zelo zanimiv, ilustriran Marijin misijonski koledar. Čisti dobiček gre za podporo slovenskega »Misijonišča« v Grobljah.

Kda' je obluba ženitve resna? Pred dunajskim sodnim dvorom se je vršila letos zanimiva razprava. 21 let stari France K. se je zagovarjal radi zavedbe z oblubo ženitve.

Že kot 19 leten mladenič je spoznal pri plesnih večerih mlado kontoristinjo. Iz znanj je nastala simpatija in ljubezen.

Staršem pa ona ni bila nič kaj po volji, ker bi jim bila bolj po godu manj izobražena ženska, ki bi znala dobro kuhati, šivati in gospodinjiti. Ta pa ni znala drugega kakor dobro plesati in vrteti pero. Večina takih mladenk, mu je polagala na srce mati, stopi v svojem 16. letu v kako pisarno in malo jih je med njimi, ki bi se učile v svojih prostih urah opravil, ki jih mora znati vsaka mladenka, ako hoče stopiti v zakon. Na prste se lahko preštejejo one, ki znajo kuhati, šivati, vezti ali

gospodinjiti. Posledica temu je navadno nesrečni zakon.

Mladenič, ki je bil dovteten za pametne nasvete svojih staršev, je obžaloval, da je obljubil deklici zakon. Začel jo je zanemarjati in se je ogibati, opuščal je sestanke in sploh uknil z njo dopisovanje. Njena pisma, ki mu jih je pisala, ji je vračal neodprta. Ni nič posebnega, če se je revica sklenila maščevati. Hotela ga je prisiliti do zakona sodnijskim potom, češ, da jo je z obljubo zakona zapeljal.

Pri sodni razpravi, ki je trajala celo dopoldne, je sodni dvor razsodil, da je ta obljuba zakona neveljavna, ker je ni smatrati z ozirom na njegovo mladost za resno. Ni pa odločila, v kaki starosti mora biti možki, da mu deklica lahko verjame.

Eden najbolj učenih fizikov, lord Rayleigh je napram trditvi, da se verski nauki ne dajo spraviti v sklad z znanostjo, izrekel: Smešna je trditev, da se ne zlagajo z znanostjo načela, katerih so se celo svoje življenje oklepali Newton, Faraday in Maxwell.

Rektor praškega vseučilišča proti brezverstvu. Pri debati o ločitvi Cerkve od države v čl. državnem socialnem odseku je ločitvi ugovarjal rektor praške univerze, češ da vlada v tem vprašanju ne sme biti nedelavna, ker je vsak brezverec za državo škodljiv in nevaren človek.

92 proti 8. Protestant dr. Dennert je dokazal v knjigi: »Vera naravoslovcev«, da je med 100 najodličnejšimi naravoslovci zadnjih 3 stoletij 8 učenjakov, ki ne verujejo v Boga, 92 pa vernih.

Horjul. Malokdaj se oglasimo v »Mladosti«, zato nas je že proglasila za hribovce. Taki fantje smo pri Orlu, da so vsako leto vsi naborniki potrjeni. Preteklo leto jih je odšlo 13 k vojakom, sami pridni naši delavci, vrnili so se pa šele 3. To vedno odhajanje k vojakom zelo ovira odsekov napredek. Tekom minulega leta je bilo 116 telovadnih ur z obiskom 16, 28 fantovskih večerov s poprečno udeležbo 26, kolikokrat smo pa javno nastopili, že ne moremo več prešteti. Omenjamo, da nas je šlo 24 pozdravit osvobodjene Logačane, na okrožno prireditev v Borovnico je šlo staro in mlado iz naše doline. Najlepši naš dan je bil pač domača prireditev 4. septembra, s katero smo dosegli nepričakovano velik moralen in materijalen uspeh. Ljudstvo je videlo, da smo resna mladina, ki ji je mar delo; od prireditve sem vživamo naklonjenost vseh, kar nam je prijetno priznanje za vztrajnost. Teden po domači prireditvi se nas je peljalo 7 voz v Polhov gradec, kjer smo pripravili javno telovadbo, ki je na Polhograje napravila najboljši vtis, kar priča dejstvo, da se je takoj nato osnoval tam odsek, ki že prav živahno giblje. — Niti na tehničnem tečaju na Vrhniki, niti na organizatoričnem v Ljubljani doslej niso manjkali Orli iz horjulske doline.

Višnja gora. Orliški krožek šteje 32 rednih in 20 podpornih članic. Med temi je 15 telovadkinj. Gojenk je 25. Poleg organizatoričnega in tehničnega dela gojimo tudi petje in dramatiko. V zadnjem poslovnem letu smo se udeležile obeh zvezinih tečajev v Ljubljani in več taborov po deželi; katoliškega shoda v Stični in zvezinega tabora v Črnomlju polnoštevilno. Ne smete pa misliti, da samo okoli letamo. Sodelovale smo pri številnih prireditvah tudi doma in napravile lepo uspelo svojo akademijo. Imamo 28 polnih krojev in naročenih 12 Orličev. (»Mladost« nam pa kar bratje posodijo.) Med letom so se poročile štiri članice. Vse so bile zavedne Orlice in v čast krožku. V slovo jim je pri slovesni poročni sv. maši lepo pel društveni pevski zbor. Želimo sodelovati tudi pri izletu v Brno.

Mokronog. V 1921. letu smo imeli 76 dopisov, 5 sej, trikrat v mesecu fantovski večer, tedensko 2 uri telovadbe, javno smo nastopili pri akademiji 8. dec., velikonočni procesiji, na taborih: v Črnomlju, Zaplazu, Novem mestu in Trebnjem.

Savinjsko orlovsko okrožje. Lansko leto se je zbudila misel v St. Vidu nad Ljubljano, da bi se razširile duhovne vaje med orlovskimi odseki. Naše okrožje je posnemalo Šentvidčane in smo imeli dne 10. in 11. dec. duhovne vaje v Nazarjih;

vodil jih je g. kaplan iz Rečice. Udeležili so se jih odseki: St. Pavel pri Preboldu, St. Jurij ob Taboru, Vrnsko, Polzela, Šmartno na Paki; a tudi od Sv. Frančiška so prišli fantje. Zaključek duhovnih vaj je bil 11. dec. s skupnim sv. obhajilom; pristopilo je 19 fantov v krojih in 26 v civilni obleki.

Središče — Orlica. Da vidijo sestrice širom Slovenije, da tudi naš krožek ne spi, poročam na kratko o njegovih uspehih in delovanju v poslovnem letu 1920/21.

Telovadkinj šteje 32. Telovadba se je vršila redno vsako nedeljo. Vadile smo: obrate, redovne vaje, proste za leto 1921., tri vaje ob pesmi in eno prosto za l. 1922.

Vse letošnje prireditve — bilo jih je 10 —, katerih smo se udeležile z nadpolovično večino, so nam ostale v najlepšem spominu. Imele smo priliko videti, kako se leto za letom širijo orlovske vrste; so up in ponos naroda, nositeljice krščanstva, ki gredo pogumno na delo in v boj za krščansko misel.

Vaditeljski zbor je imel pet članic. Seje je imel vsak mesec skupno s predsedstvom. V januarju je priredil krožek dvadnevni telovadni tečaj, katerega uspeh je bil dovoljen. Gojenk šteje 17. Vadile so: vaje z obročki, proste vaje z zastavicami in redovne.

Dekličkih sestankov, ki so se vršili navadno ob nedeljah, deloma tudi ob delavniških, je bilo 16. Govori in deklamacije so bile vedno izobraževalne in vzgojne vsebine. Razlagala se je tudi Zlata knjiga in Poslovník; iz Mladosti so se vzeli v pretres vsi važnejši članki, ki so se prečitali in natančneje razložili. Proučile smo tudi par odstavkov iz knjige o »Lepem vedenju« in knjižico »Ajmo mi Sokoli«. Krožek ima naročeno Mladost, katera roma od članice do članice, tako da jo vsaka prebere. Sodelovale smo tudi pri društvenem dramatičnem odseku in pri cerkvenem pevskem zboru. Skupno sv. obhajilo smo imele štirikrat.

Prvi slovesni sprejem je bil na praznik svetega Jožefa skupno z brati Orli. Sprejetih je bilo 11 sester. Lepšega trenutka si pač ne moremo lahko predstavljati, ko fant ali dekle v pričo zbranih bratov in sester obljublja zvestobo načelom orlovstva.

Ob pogledu v nejasno bodočnost upiramo z zaupanjem svoje oči proti nebu in prosimo pomoči od zgoraj. Zavest, da se borimo za nekaj vzvišenega, nas spremlja vedno in budi pogum v naših srcih tudi takrat, ko se nas iz tega ali onega vzroka loteva malodušnost. Zdaj, ob pričetku novega poslovnega leta, sklenimo vsi skupaj, kakor

tudi vsaka sama zase izogibati se vsega, kar bi manjšalo pred svetom naš ugled in se oprijeti vsega, kar bo v čast nam in naši očetnjavi. Varujmo se zlasti tiste grde sebičnosti, ki je najhujša kuga za vsako društvo in kateri gotovo sledi prej ali slej razpad. »Vsi za eno, ena za vse«, to bodi naše geslo v začetem letu!

Gornje-Savinjska dolina. Preteklo je že nekaj mesecev, kar je bilo čitati na zadnji strani naše »Mladosti«: Marija-Nazarje itd.

Dve uri od postaje Rečica ob Paki proti Solčavskim planinam, stoji na malem holmu občeznan in priljubljen frančiškanski samostan, znana romarska pot. V njegovi bližini je graščina, prevz. g. knezoškofa ljubljanskega in par hiš, vse druge so raztresene daleč naokrog po gričih. — Kdo bi si mislil, da si je tudi tukaj Orel naredil svoje gnezdo. Da, letos bomo obhajali 2letnico svoje ustanovitve. Malo je bilo slišati o odseku, a tiha voda globoko dere. — Dosti smo morali pretrpeti za obstoj odseka, vendar trdna volja in bratska požrtvovalnost fantov je vse ovire premagala. Dokaj članov smo izgubili; zlasti člane, ki so bili od začetka med najbolj navdušenimi v odboru. Ker pa niso hoteli spoznati, da se pri društvu ne sme gledati na čast in da mora vladati medsebojno prijateljstvo in sporazum, če se hoče, da društvo obstoji, pri zadnjem občnem zboru niso bili več izvoljeni v odbor in so zato zapustili Orla popolnoma.

Da so se Nazarčanje marsikako nedeljo zabavali, za to so poskrbeli Orli z igrami in orliški večeri. Pa tudi s petjem nismo zaostali. Imamo kaj lep pevski zbor, za kar gre vsa čast požrtvovalnemu pevovodju, beguncu iz Goriške.

Pripravljali smo se za drugi orlovski tabor Savinjskega orl. okrožja v Nazarjih z vso vnemo, pa smo ga morali opustiti zaradi epidemične griže.

Skrbimo pa tudi, da bo kmalu naša dolina polna orlovskih gnezd. — Dne 29. jan. je naš odsek priredil v Mozirju tel. akademijo. — Orlice, ki so se dolgo časa pripravljale na ustanovitev in so si komaj 20. nov. osnovale svoj krožek, so že nastopile z letošnjimi prostimi vajami. Tudi naraščajniki so se dobro postavili. Prispevala sta domači pevski zbor in tamburaški zbor iz Mozirja. Lepo je govoril občinstvu gosp. kaplan iz Rečice. Bratom iz Hoč pri Mariboru je gotovo še dobro znan. — Akademijo je zaključil g. kaplan iz Mozirja, ki je tudi otvoril ustanovni občni zbor. Med fanti je bilo veliko navdušenje, upajmo, da bodo čez nekaj časa res pravi Orli, na duši in na telesu.

Na drugi orlovski tabor v Nazarjih že sedaj opozarjamo vse, ki mislijo obiskati našo dolino.

Pridite pogledat, kaj zmoremo v Nazarjih!

Št. Vid pri Stični. Še nobenkrat se ni bralo poročilo iz naše fare v Mladosti. Živimo komaj pol leta, toda ne brez uspeha. Trda so naša tla, tako trda, da največja orlovska prireditelja po vojni ni mogla razgibati src in jih vneti za orlovske cilje. Začeli smo z naraščanjem. Uprizoril je nad vse uspelo igro. Uspeh je dal poguma drugim, polagoma so začeli prihajati starejši in tako je že pri procesiji o Sv. R. T. nastopilo do 80 članov in naraščaja. Javen nastop je podžgal in privabil še druge. Udeležili smo se orl. tabora v Črnomlju. Javno smo nastopili v Trebnjem. Udeležili smo se kat. shoda v Stični, kjer je bil naš odsek najbolj številno zastopan. Tudi skupno sv. obhajilo smo imeli, 40 članov v krojih in 40 naraščaja je pristopilo k mizi Gospodovi. To je bil najlepši dan našega odseka, ki je napravil globok vtis na ljudstvo in nam pridobil njega naklonjenost. Mejniki zunanjšega dela v preteklem letu je bil naš javen

nastop; priskočili so nam na pomoč tudi bratje iz Višnje gore. Preteklo leto smo delali na široko, da smo razgibali srca, in jih vneli za Orla, letos hočemo delati na globoko, in odsek notranje povzdigniti. Zato bratje — pogum, delajmo na to, da bomo postali Orli po duši, ne samo po zunanje!

Književnost.

»Socialna misel«, mesečnik za vse panoge socialnega in kulturnega življenja (urednika dr. Gosar in Terseglav), je začel izhajati januarja 1922. Stane letno 25 Din. Namen mu je: delati za preobnovo našega kulturnega, gospodarskega, socialnega in političnega življenja v duhu prave krščanske socialne misli. — Ker bi tvarina, ki jo nudijo članki in pregledna poročila, dobro služila za naše fantovske večere, to novo revijo odsekom toplo priporočamo.

Sv. Peter Klaver, apostol zamorcev. Kratek životopis, priredil o. Janez Pristov, D. J. Cena 2 Din. Vsem kongregacijam in prijateljem misijonov toplo priporočamo. Naroča se pri Družbi sv. Petra Klav., Ljubljana, Miklošičeva cesta 3, ali pa v Jugoslovanski tiskarni.

Klic božji. Verska igra v treh dejanjih, za dekleta. Spisal francoski o. Baeteman Jože, prevlel Angelik. Cena 2 Din. Dobi se pri Družbi sv. Petra Klav. v Ljubljani.

Naročajte istotam lepi Klav. koledar à 5 K in ljubki Mladinski koledarček cena samo 3 K.

Pfiriučka osvetlove práce orelské.

Brno 1921.

Prosvetni odbor čl. Orla je izdal na 238. straneh gradivo o orlovstvu, ki naj služi za predavanja o orlovski zgodovini, načelih, odnosih, delovanju in ciljih. 16 sotrudnikov razgrinja v kratkih, jednatih sestavkih krásni mozaik orlovskega mišljenja, hotenja in delovanja. Knjiga bo zelo dobro služila orlovskim voditeljem, ki se bodo mogli z njo posvetovati o vseh zadevah organizacije in informirati o praktičnem postopanju v raznovrstnih zadevah življenja v društvenem delovanju. Tudi mi bi poleg Zlate knjige in Poslovnika potrebovali sličnih pripomočkov. —er

Tri mikuláské scény s proslovom a zpěvy. Napsal P. Š., napěvy J. K. Brno 1921. Strani 23. Izdal Prosvetni odbor Č. O. S. za uporabo orlovskih društev pri Miklavževih večerih. Tekst je pisan v verzih, posejan z navepi, ki jih poje deloma skupaj sv. Miklavž z angeli in parkelji (!) — deloma posamezne osebe (tudi parkelj sam, kot nekaj kuplet). — Ker Miklavž govori kot politik (o Avstriji, Ljenu, verižnikih, Karlu in Ziti), parkelj pa o judih, starih babah itd., sodim, da za nas, ki imamo še mnogo bolj čisto versko pojmovanje o sv. Miklavžu, niso te scene uporabljive. Upamo tudi, da bodo katoliški Čehi opustili to nemško pojmovanje in reformirali svoje Miklavževe večere v duhu Cerkve. —er.

Sbornik Orla československého. Svazek V. (Pro sletový rok 1922). Strani 42. Vsebina: Lahka atletika (prof. Al. Dostal), zletne proste vaje za gojenke, tekmovalne vaje za l. 1922 (za nižji in višji oddelek in za prvenstvo), neke poprave že objavljenih vaj, sestavek o dijaškem nastopu v Brnu, vaje z zastavicami za dijaški naraščaj, dalje ritmično-simbolične vaje dijakinj (po basni: Tri dobe češke zemlje), proste vaje za dijake. — II. slov. orlovski tabor bo nele ogromen po dimenzijah, ampak tudi zelo bogat in pester po vsebini telovadnih nastopov. Vaje so lepe za oko, ki jih gleda v masi, pa tudi izvečine izdatne za vežbojoče telo. —er.

